

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— „

Pe 3 luni . . . 7.— „

Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA

și

ADMINISTRATIA

Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la admini-
strație.Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.Manuscrise nu se in-
napolază.

ROMÂNUL

Bilanțul Austro-Româno-Ungar.

— Intâul răspuns. —

Domnule Director!

Supuși datorințelor Dvoastre, de cronici ai zilei, ne-ați lăsat să cunoaștem, când din condeiul pripit al reporterilor, când din condeiul chibzuit al colaboratorilor, ce-i aveți, marile valuri, azi-mâne talazuri, ce se rostogolesc pe întinderile lumii, poreclite „politică internațională”. Niciodată aceasta politică internațională nu a fost atât de națională, vreau să zic niciodată nu s'a împletit atât de mult cu interesele noastre naționale, ca acum. Răspund deci cu plăcere invitației Dv. de a-mi spune cuvântul și eu, în marile probleme, ce agită azi politica europeană, și cari ne privesc pe noi atât de aproape.

Trei fețe are astăzi politica europeană din orient (și nu numai din orient): izolarea monarhiei Austro-Ungare; alianța popoarelor balcanice și lupta pentru egemonie; așezarea României, în concertul răsăritean. Pe fiecare din cele trei fețe se ivește cu stăruință întrebarea: dacă lucrurile se vor petrece așa sau așa, ce socoteală trebuie să facem cu cele trei milioane și jumătate de Români din monarhie?

Nu va fi oare, dle director, fără de interes răspunsul meu, al omului care totdeauna se lăsa cu grijă de politica militantă, ba fost'a vreme când nu era cruțat nici chiar de bănușii de simpatie pentru Maghiari...? Sânt eu, privitorul dela o parte, îndreptățit să fac constatări, sau să dau direcții, asupra atitudinii ce avem să păstrăm sau avem de acum

să luăm, în vâlmășala încă haotică a radicalilor schimbări, ce se semnalează în politica mare? Sânt, mai vârtos, îndreptățit a spune eu un cuvânt înainte de a fi auzit părerile autorizate ale Dv. ale celor ce stați nemijlocit ia cârmă, ale celor pe cari V'am pus la conducerea destinelor noastre?

Dacă unul singur din cei apelați de Dv. în notița cu care ați introdus articolul, al cărui titlu l'am împrumutat, ar fi răspuns până azi, desigur eu aș fi tăcut. Dar așa, conștiința nu mă mai rabdă să tac. Tăcerea generală, în problemele politice extrem de actuale, face impresia apatiei, ce cuprinde pe jucătorul *va banque* sau neserioasa impresie a babei care se piaptână în vreme ce arde satul... Eu știu că nu-i așa. Știu că tăcerea alor noștri, adevărat mai la drept, groaza lor de a pune pe hârtie, cuvinte spuse, cu vorba, zi de zi și gândite, ceas de ceas, se explică prin cabinetul negru, și cel roșu-alb-verde, pomenit de Dv. Actualul șef al guvernului și al Ungariei, operează, în parlament cu vardisți, în afară de parlament, cu spioni. Astăzi nu mai poți fi sigur, dacă chelnerul, ce-ți servește capușinarul la cafenea, este în adevăr un chelner impasibil, sau un Duliskovics numai ochi și urechi. Azi nu mai ai nici cea mai minimală siguranță, dacă rândurile ce vei semna la gazetă, statornicind prin ele un adevăr, ca mâine nu vor fi tălmăcite, prin isteți cunosători ai rafinăriilor de limbă, făcându-se neadevăr din adevăr și antidinasticism din credința către Tron!

Durere, toate guvernele maghiare, dela 1876 încoace, au căutat să pună în scaunele noastre episcopoești, parte bărbați timizi, parte neștiutori de limbă nemțească și de etichetă spaniolă, nu cumva să avem și noi prin cine ne înțelege, nemijlocit, cu factorii diriguitori ai regatului maghiar. Acești factori sânt nevoți să afle, tot ce află despre noi, despre sentimentele noastre și valoarea noastră culturală, exclusiv prin sfetnicii lor maghiari. Iar cât de dragi ne au sfetnicii maghiari ai dinastiei Habsburge — o simțim în fiecare clipă... Dați-mi voie să nu semnez nici eu aceste rânduri...

De unde să încep, dle director?

Aș vrea să iau pe rând cele trei probleme — izolarea monarhiei, alianța balcanică, așezarea României în concertul răsăritean — dr ele se îmbulzesc de-odată în gândul meu și al oricărui român de omenie. Trinitatea se preface în o atotstăpânitoare unitate: *soartea noastră*.

Din magistralul articol al dlui *G. Diaman-di*, întrebuițat de Dv. ca pânză roșie pentru a provoca isbucnirile sentimentelor noastre nefățărute, asemenea și din toate acțiunile diplomatice ale anului din urmă, precum și din toate manifestațiile opiniilor publice, se desprinde tot mai hotărât constatarea, că astăzi miezul, *centrul de gravitate al politicii europene în orient sântem noi, este chestia Românilor din monarhia Austro-Ungară*.

Fostul ministru de război al României, dl N. Filipescu, fire oarzană ce e, o și spusese pe față. Când te gândești, că noi, până bine de curând cea mai neglijabilă cantitate pe întreg continentul european, astăzi suntem un factor, care, prin alăturarea României, va

Copii de pe natură.

(Distanța în... societate.)

De I. Agârbiceanu.

I.

Domnișoara Virginia Grecu avuse mulți pețitori între cari amintim numai pe cei mai de seamă: Ion Florescu, directorul școlii primare în orașelul în care locuia și frumoasa Virginia, și trei candidați de preot, aleși în parohii de clasa întâi. Bogoslovii fură refuzați, unul după altul, pe motivul că domnișoara, crescută la oraș, nu se putea obicinui cu gândul să-și petreacă viața între țărani, că nu se pricepe la economie.

— Vreai, domnule, să te-aduc la sapă de lemn în doi-trei ani? Îți spun pe onoare, că nu mă pricep nici atât' la gospodărie”.

Cu fraza aceasta de spirit a răspuns pe rând celor trei teologi, arătându-le la fiecare mica negrețată de sub unghia degetului celui mic, când ajungea la cuvintele „nici atât”.

Directorul Ion Florescu s'a depărtat asemenea plouat, având totuși o mângăere: putea să mediteze asupra cuvintelor domnișoarei: „Domnule învățător, n'au fost de-ajuns optsprezece ani de viață în orașelul acesta plicticos? Vreai să îmbătrânesc fără a cunoaște o viață mai luminoasă?” Domnul director avea, deci, o mân-

găere, căci e plăcut și dulce să meditezi asupra cuvintelor unei fete frumoase.

Și, domnișoara Virginia Grecu, era frumoasă. Cu toate că puse 'n mână albastră a hainei sale, din care se iveau brațul trandafiriu, patru ani când i spuse lui Florescu că-i de optsprezece, era încă, într'adevăr o fată fragedă și tină. Dacă mai adaugi c'avea și o zestre de șase mii coroane, te vei convinge că era chiar foarte tină.

Totuși refuzarea în galop — în curs de trei săptămâni — a celor patru pețitori avu o urmare gravă pentru domnișoara Virginia: cinci ani n'o mai pețise nime. Dar după cinci ani, pețitorii dădură din nou năvală: ori pentru că și fenomenul cererii în căsătorie e supus legii undulațiunii universale, și cei cinci ani închipuiseră o curbă de adâncime, ori pentru că, după cinci ani zestia Virginiei crescuse cu două mii, dela o mătuse repaosată de curând.

Domnișoara începu să-i cearnă pe pețitori după aceleași principii, ca și în floarea tinereții, dând dovada unui caracter statornic. Și, s'a mai adevărit odată adevărul cuvintelor: „Cine rămâne statornic până la urmă, acela biruiește”. Virginia Grecu se logodi c'un contabil, aplicat în slujba unei bănci puternice dintr'un oraș mare.

Visul ei s'a realizat: avea să cunoască o viață mai luminoasă decât aceea din micul lor oraș.

Dar, vai, pe cât a fost de fericită la logodnă și căsătorie, pe atât se simțea de nenorocită după ce se stabili în marele oraș. Ea băgă de seamă că visul ei se realiză numai în parte: vedea o viață mai luminoasă, mai înaltă, dar viața aceasta nici nu o cunoștea nici nu o putea trăi. O vedea dela distanță, de ea nu se putea apropia, în ea nu putea intra: societatea o ținea la o distanță cuvenită.

La început doamna Virginia nu băgă de seamă apariția asta, pentru că la început avea o singură sete pe care o credea nepotolită: să rătăcească, să se piardă în vârtoarea marelui oraș. Dar foarte repede ajunse la convingerea ei cea veche, cea adevărată: că strălucirea vieții nu o dau stradele, vitrinele, palatele pe lângă cari rătăcești, ci oamenii aleși în societatea cărora te învârtești. Se convinge că privind, admirând numai cu ochii săi, se plictisește repede și chiar lucrurile cele mai frumoase par moarte. Incepu să o apese ca o piatră de moară povara singurătății, a părăsirii sale, și, cum însetează căprioara după isvor, înseta și doamna Virginia după societate. Înțelese că societatea înaltă era ținta visurilor sale.

Și de când i se deschise ochii și văzu în ce părăsire trăește, viața ei se schimbă în iad; și cum viața alor doi soți e una, iad era și viața contabilului. El, sârmanul, ce vină avea? Vină foarte gravă: ocupa slujba cea mai umilă dela institut; între cei cinci contabili el era cel din urmă, și, deci, și cel mai prost salarizat. Dar el

decide, cine să domineze în Europa, triplă alianță, sau dubla antantă? — Îți vin ametele. Dea Domnul, care ne-a păzit firea întregă veacuri de-a rândul, ca bărbații, în a căror mână e depusă soarta neamului românesc, să nu-și peardă cumpătul, să nu se lase ademniți de ochii dulci și de uneltirile viclene.

Ori cât de frumoasă pare afirmația dlui G. Diamandi, că sau învinge Monarhia, sau învinge Rusia, într'un mare conflict european, noi nu avem ce pierde, numai ce câștiga, căci din ori care învingere va rezulta unirea tuturor Românilor, fie și prin căderea României sub sceptrul Habsburgilor — iluzia aceasta este un semn al ametelei, un semn al cumpătului pierdut. Dl Diamandi crede, că **pentru România, independența nu este o chestie de viață**; din contră, perzându-și independența, pierde unele beneficii pe un timp oarecare, dar atât mai mult câștigă pe urmă. Peste câteva zeci de ani, Rusia, sau Monarhia cărora s'ar încorporat România în caz de conflict, fatal se vor desface iarăș în state naționale. O să vă întrebați însă și d-v. cum mă întreb eu: dacă e așa, de ce nu ar putea renunța România de bună voie la neatârarea ei, fără moarte de om și fără de ruină materială? De ce nu s'ar putea relua și complectă planul din 48 al lui Francisc Kossuth, cu faimoasa „Confederație Balcanică”, cuprinzând România și Monarhia?... Ori, dacă România nu ține la independența sa, de ce nu provoacă anume acel conflict?... Las chestia deschisă. Mai potrivit răspuns nici că s'ar putea găsi.

Incontestabil, **România cât se îndepărtează mai mult de Monarhie, atât se apropie mai mult de noi.** Netăgăduit, de faptul acesta noi trebuie să ne bucurăm, înțeleg de apropierea României de noi, nu însă și de îndepărtarea ei de monarhie. Se pare că România ar fi pusă în fața unei **alternative**: sau cu Monarhia, sau cu România din Monarhie. Dar nu e așa, nici decât. Foarte bine poate fi România cu noi și cu Monarhia în același timp, ba, încât privește dilema noastră, de care făceați și d-v. amintire, comunitatea aceasta e singura situație de raporturi normale, de fericită rezolvire a dilemei.

Alternativa a fost născocită în mod me-

șteșugit de politicianii maghiari. Anume zic „politicianii”, bine cunoscând nuanța de ceva rău a termenului, fiindcă născocirea alternativei este o operă de cârpaci și de egoști. Ca să-și poată menține și „ezercita” desfrânata lor supremație, Maghiarii, un popor total lipsit de prevedere în viitor, au isbutit să provoace aparența imposibilității de-a conserva Monarhia, dacă i se va permite României de-a se interesa de frații ei de dincolo de Carpați. Câtă orbire, Doamne!

Abia în zilele din urmă începe o parte a maghiarilor a se trezi, dar și asta încet, cu trăgăneală, și cu energia amortită, neputincioasă de-a se despărți de visurile dulci deșteptate de somnul narcotic. Nu mai e secret, înzadar o ascundeți d-voastră redactorii gazetelor, că chiar și trezirea asta se face în contra voinței lor, cu dușuri dela Berlin. Vă pot destăinui dacă nu știți... că întvederea dela Constanța s'a făcut cu „înalta aprobare” a Berlinului, unde se ținea cu mijlocul acesta a face presiune asupra Maghiarilor, și asupra politicii noastre externe, de pănate din Viena, dar terorizate din Budapesta, sau, ca să-i zic pe nume fătului: de contele Tisza.

Veți înțelege acum rostul și urmările vizitei dela Constanța, asemenea și rostul „mareliu” discurs rostit cam a silă de contele Tisza, la Cluj, în preajma acelei vizite. E firea omului așa: prețuește ceva după cum se cuvine numai când începe a-l pierde. Până îl are, nu-i ști da destulă atenție și grijă. La Constanța România nu a încheiat nici o convenție secretă cu Rusia, puteți fi încredințați de acest adevăr. S'a arătat însă Monarhiei — și sub Monarhie, bine spunea dl Nicolae Iorga, trebuie, durere, să se înțeleagă Ungaria în ce privește politica externă, — că foarte ușor s'ar putea încheia vre-o convenție, va să zică România foarte ușor se va putea pierde pentru Monarhie...

Are drept dl Diamandi „Austria” nu poate exista fără România. Adevărul însă rămâne și dacă inversăm factorii: nici România nu poate exista fără Austria. Credința noastră merge mai departe chiar. Credința noastră, e, că pentru neamul românesc de pretutinde-

nea, este un suprem interes, ca aceasta Austrie — Austro-Ungarie! — să existe nestirbită.

Vă rog dle director, să nu mă bănuiți de fals patriotism. Eu nu zic asemenea cehului Palacki, că Monarhia ar trebui creată și dacă nu ar exista. Din contra, eu zic, că Monarhia trebuie întâi desființată apoi clădită din nou, tare și mare, cum n'a mai fost nici când, și cum este menită dela Provedință să fie.

De ce și cum — o să Vă desfășor în altă scrisoare.

CE SCRUI ALTI. Intre depeșile noastre de aseară era vorba de un articol injurios la adresa Românilor din Ungaria plasat în zidovitul „Frankfurter Zeitung”, desigur după ce guvernul nostru, a uns cum se cade osla A. marele ziar al burștilor apusenți nu poate fi sedus de vâlcărele infimelor poporase din orient!... Mai dănați ne venise doar iar o depeșă: „Intelctualii germani despre Unguri”. — Frankfurt. — Profesorul universitar Ludo Hartman, într'un articol publicat în „Frankfurter Zeitung”, scrie: „Dominațiunea samavolnică a Ungurilor atinge nebunia, dar însăș perzistența acestela dovedește că stăpânirea n'are nici o nădejde în dezvoltarea normală a statului, și teama-i de naționalități e atât de grozavă încât nu îndrăznește să acorde votul universal care ar transforma coruptul stat medieval într'un stat modern. Aminteste apoi de persecuțiunile îndurate decenii de-a rândul de Români și Croații din Ungaria și arată că Austria a privit cu gelozie succesele României tocmai pentru că acestea au avut ecou în suferințele Românilor subjugati”... („Românul” 7 Iulie pg. 9.)

REZERVISTI AUSTRO-UNGARI AFLAȚI ÎN BULGARIA CHEMAȚI ÎN PATRIE. Se anunță din Sofia: Supușii austro-ungari rezerviști în armata acestei țări, aflați actualmente în Bulgaria, au primit ordine formale să se întoarcă de urgență în țară, unde să se prezinte corpurilor de trupe respective.

Mulți din rezerviști au și început să părăsească Bulgaria.

Ordinul acesta produce mare îngrijorare. Corcurile guvernamentale sunt de părere, că ne aflăm în ajunul unui nou războiu.

O telegramă din Rusciuk anunță, că consulul austro-ungar din localitate a pus în vedere tuturor supușilor monarhiei ce fac parte din elementele armatei, că conform ordinului primit din Viena să se reîntoarcă imediat în țară spre a se prezenta la regimetele lor.

O parte din supușii austro-ungari aflați la Rusciuk, fiind lucrători la fabrica de zahăr, au și făcut cunoscut direcțiunei fabricii că părăsesc serviciul urmând să se întoarcă în patrie.

nu se simțea vinovat: era tânăr încă și spera să ajungă cu vremea funcționar fruntaș la bancă. Avea și aptitudini, avea mai ales darul de a-și ști pune în evidență aptitudinile naturale.

Dar Virginia nu voia să știe nimic din toate acestea: nu era zi să nu-l învinuiască pentru că nu cerca s'o introducă în societate. Dar' zădărnice i-au fost suspinele și lacrimile: contabilul a rămas neînduplecat. De-un an de când era în orașul acesta el știa bine că nu se poate să treacă distanța care-l ținea departe ca un cerc vrăgăit, de societatea bună.

Zădărnice îi spuse Virginia că acum situația s'a schimbat, că un om căsătorit poate cuteza lucruri pe cari un burlac n'are dreptul să le încerce, că prestigiul lui a crescut în ochii societății. El o ruga mereu să mai aștepte. Dar vai cât e de groznică așteptarea pentru un suflet care se vede în apropierea visului său capital, și totuși nu-l poate prinde cu mâna.

Dup'o jumătat' de an doamna Virginia se schimbă într'o furie. I venea să sgărie pe toată lumea, pe femeile din societate, cari treceau pe lângă ea ca pe lângă o străină, pe soțul său care-i părea din zi în zi mai prost, mai bleag, mai nula. Pe acest din urmă îl și sgăria câteodată și contabilul avu fericirea să simtă delicateta unghiilor sub care pețitorii de odată puteau admira numai mica negreață de sub unghia degetului mic.

Traul lor se înăspri atât de mult încât în luna a șaptea dela căsătorie doamna Virginia fugi în orașelul ei de naștere, la părinții săi: marele oraș, înalta societate cu indiferența lor, o ucideau.

Dar' dup'o săptămână, — până când soțul încă nu se hotări ce trebuie să întreprindă ca s'o readucă la domiciliu, — Virginia sosi strălucind de fericire. Nefericita, gândea că va afla alți oameni, alte împrejurări!

Iadul începu din nou în casa lor, și continuă să fie tot mai întunecat până când la trei ani după căsătorie, Virginia se simți în stare binecuvântată. Nu-i plăceau copiii, nu-i plăcea să se vadă „diformată”, cum spunea dânsa, dar' acum se lumină și străluci de fericire, cum nu străluci nici în ziua logodnei.

— „Vom chema de naș pe directorul” îi spuse ea cu glas moale bărbatului, și sărutându-l c'o dulcețată pe care contabilul n'o mai simțise până acum.

De-acum se vedea intrând în societate! Va putea merge în familia directorului, și, dacă se vor deschide întâi ușile acestei case pentru ea, toate vor fi deschise.

Bărbatul nu-i zise nimic, dar se putea citi pe fața lui că „îmbulzirea” aceasta a Virginiei, îl pune pe gânduri grele.

Virginia întinerea, se făcea mai frumoasă din zi în zi; era și vremea, căci încă un an de răutate, de pismă, de nemulțumire, și frumșeta ei ar fi fost pierdută pentru totdeauna.

Dar, după ce veni pe lume noua ființă, un băețas durdului, contabilul îi zise:

— „Virginio, pe directorul nu-l putem chema, distanța e prea mare între noi, dar să-l rugăm pe cassierul să primească nănașitul. E om de omenie și e între familiile fruntașe”.

Femeea la început nu pricepuse despre ce-i vorba, dar' când înțelese se tulbură atât de adânc, încât căpătă friguri, și doctorul chemat porunci odihnă deplină.

Sfinte Doamne! Bărbatul știa pe ce preț i poate căpăta odihna aceea. Și contabilul, îngrozit c'ar putea o pierde pe Virginia, alergă încă în aceeași zi la directorul.

Oameni buni, directorul și doamna, primară, și seara Virginia nu mai avea friguri, dimpotrivă pretindea că poate părăsi chiar patul.

Botezul fu celebrat la sf. Gheorghe, patronul directorului, cu mare pompă.

II.

Trecură douăzeci de ani dela fericitul act al botezului. Doamna Virginia azi e: cucoană respectată de toată lumea; bărbatul ei e cassierul băncii și, cum spun toți, cel mai vrednic să fie conducerea institutului, după ce bătrânul director își va lua adio dela viața asta.

Doamna Virginia nu că e introdusă în societate, dar azi e una dintre femeile despre cari se spune, printr'o metaforă, că formează însăși societatea înaltă.

Nu vă puteți face o idee, dumneavoastră ca-

Deșteptarea Nemților din Ungaria.

D. Gheorghe Fleșariu fost major în armata comună, siliți în retragere, scrie în „Salzburger Volksblatt” un articol și documentat articol, despre naționalizarea — ceea ce înseamnă înțelegerea — politice săsești, devenită politica germană. Traducem cu plăcere, scurând unele pasaje, articolul mult apreciatului colaborator al ziarelor „Zeit”, „Neue Freie Presse” — și al ziarului nostru.

„Salzburger” Volksblatt” s'a ocupat în timpul războiului în mod foarte merituos cu stările din Ungaria. Au fost expuse în chip lămurit în aceste articole în primul rând toate cauzele, cari au provocat aci stări îngrozitoare. Aceste constatări ale ziarelor din provincie trebuie remarcate cu bucurie mai cu seamă, pentru că marile ziare germane și în deosebi cele așa numite germane-liberale aproape fără excepție nici decum nu vorbesc despre adevăratele cauze ale acestui război și în general față de asuprirea insuportabilă a Nemților din Ungaria rămân tot așa de indiferente, ca și față de asuprirea Românilor și Slavilor de acolo. Marile ziare din Viena și Budapesta nu au nici un cuvânt pentru situația dezolată a nemaghiarilor oprimați, a Macedonenilor, Albanezilor, Epiroților și Tracilor noștri, câtă vreme coloanele lor sunt zilnic pline despre suferințele popoarelor din Balcani, cari „pltează” dureros sub o administrație națională străină.

Ba această presă merge și mai departe, ea scrijeleşte și promovează din toate puterile ei politica nebună și volnică de maghiarizare și despoicare de drepturi, care pe statele vecine, creștine nouă, ni le-a făcut dușmani inversușuri, aducând cele mai mari primejdii pentru monarhie. Presa trebuie să reprezinte și să apere în primul rând interesele națiunii de care e scutită și care o susține. Dar ce face presa vieneză?

Răspunsul la această întrebare ni-l dă atitudinea luată de presa austriacă față cu procesul de agitație intentat ziarului „Bacskauer Zeitung” pentru un articol reprodus din un ziar german din Austria. Al doilea punct de acuză în acest proces e propunerea foarte patriotică a ziarului german din Ungaria ca, considerând că marile prefaceri din Balcani, de-o importanță istorică, să se convoace la Viena un sfat al tuturor națiunilor din monarhie, cu scopul ca să se găsească modalitățile prin cari s'ar putea pune capăt luptelor naționale distrugătoare din întreaga monarhie mulțumind toate popoarele. Pentru aceasta a fost tras la răspundere redactorul lui „Bacskauer Zeitung” — după cum scrie „Românul” din Arad pe pagina 6 din numărul din 21 din 1914. Remarc acest caz foarte ca-

racteristic pentru stările ilegale stăpânitoare la Nemții, Români și Slavii din Ungaria demni de toată compătimirea, sub actualul regim despotice al lui Tisza. Poate oare un turist sau ori care alt om cu mîntea normală să găsească un lucru punibil în această propunere pentru convocarea unui sfat al tuturor popoarelor din monarhie și chiar având ea de bază motivarea mai sus amintită? De sigur că nu. Și totuși e persecutat acest sărman redactor al ziarului german. Într'aceasta însă presa maghiară își poate permite să înzulte în toată liniștea în chipul cel mai detestabil, ba chiar să îndemne pe față la nimicirea nemaghiarilor și în special a Nemților, — fără să i se întâmple chiar nimic. Ba chiar și ofensele aduse de această presă și oamenii ei la adresa Maj. Sale rămân nepedepsite.

Ziarul guvernului, „Budapesti Hirlap” organul primului ministru Tisza, a scris nu de mult la loc de frunte, chiar în cursul tratativelor lui Tisza cu Români, că cea mai potrivită și mai simplă soluție a chestiei de naționalitate ungară ar fi subjugarea și extirparea Nemților, Românilor și Slavilor din Ungaria. „Grossösterreich” a citat nu de mult un articol din ziarul „A Nap”, cel mai cetit ziar de bulevard în Ungaria, în care erau provocați miniștrii, deputații, funcționarii, învățătorii, preoții și toate straturile maghiarimeii ca să exterminăze limba germană din armată și pe toți Germanii din Ungaria. Articolul acesta se termină fără nici o jenare cu propoziția: „Exterminarea Germanilor e o datorie a Maghiarilor”. De sine înțeles că nici unul dintre acești redactori maghiari nu a fost tras la răspundere. Tot atât de puțin sunt trase la răspundere și celelalte ziare maghiare, cari mai cu seamă dela intrarea armatei române în Bulgaria se dedau la ne mai pomenite injurii la adresa împăratului german și a regelui român, precum și a tuturor Germanilor și Românilor.

Cu toate aceste e absolut exclus, să se poată realiza vre-odată exterminarea ca națiune a celor 2 și jumătate milioane Germani, precum și a celorlalți nemaghiari, pentru care pledează, fără să fie pedepsit, chiar și cel mai de frunte organ al guvernului contelui Tisza. Din contră, această politică de exterminare împinge „naționalitățile” la o luptă de apărare comună, trecând curând în ofensivă împotriva dușmanului comun. Dar din această luptă va ieși înfrânt dușmanul comun, cu atât mai mult și mai sigur, cu cât acest dușman nu e nici statul ungar, nici națiunea maghiară (împotriva căreia nu duce nime o luptă) ci politicianii samavolnici lipsiți

de conștiință, recrutați din dezertorii tuturor națiunilor, cari n'au nici un simțământ, nici pentru popoarele nemaghiare și nici pentru poporul maghiar.

Scandalurile politice, legea apponyiană și desamăgirile în promisiunile primului ministru Tisza i-a convins în sfârșit și pe Nemții din Ungaria, că, adecă, continuarea politice maghiare de până acum înseamnă sigura lor nimicire. În întreaga Ungaria se poate constata acum o mișcare adevărat națională la poporul german. Această nouă mișcare dovedește numai că și Germanii din Ungaria se văd siliți să se alieze pentru apărarea naționalității lor cu Români și cu celelalte popoare nemaghiare asemenea amenințate în naționalitatea lor. Aceasta e atitudinea înțeleaptă, hotărârea rezolută și pașul energetic al conducătorilor partidului popular german din Ungaria. Când contele Tisza în cursul desbaterii chestiei românești în cameră, cu lîngusiri bombastice i-a încercat de laude pe Germanii din Ungaria, prezentându-i ca o pildă a patriotismului și ca pe cei mai blânzi și credincioși sprijinitori ai statului național maghiar. Conducătorii Germanilor s'au adresat imediat într'o scrisoare deschisă către el, cerându-i să li se garanteze și să li se asigure și lor aceleași drepturi naționale și politice, cum pretind Români. Această pășire demnă a conducătorilor curajoși a provocat o mare însuflețire la Germanii din Ungaria și mai cu seamă între Svabi, trezind în ei duhul de viață națională care apoi i-a entuziasmat și pe Sașii din Ardeal.

Politica ungară a avut totdeauna în vedere principiul „divide et impera”, să desbina naționalitățile deolaltă și iarăș în fiecare din acestea să provoace desbinări interne, ca să poată apoi stăpâni mai ușor peste frânturi. Ca un bun mijloc de desbinare au fost întrebuințate mai cu seamă chestiile confesionale. Provocarea unei desbinări pe bază confesională a succes mai cu seama la Germanii din Ungaria, cari azi sînt dezbinăți în „Svabi catolici”, „Sași evanghelici” și „Germani orășeni”. Șovinismul maghiar a reușit să declare în frunte cu primul ministru contele Tisza, că în Ungaria nu există decît o națiune, cea maghiară, iar cetățenii sînt cu buze svăbești, săsești, nemțești, românești și slave. Atît guvernul cît și opoziția din Ungaria a luptat cu toate mijloacele împotriva trezirii sentimentului la Germanii din Ungaria, că ei ar avea interese comune naționale și economice. Și aceasta le-a și succes până în ziua de azi. În acest scop ei s'au folosit și de un alt mijloc, foarte practic, adecă ademenirea Sașilor din Ardeal și a Germanilor din orașe cu tot felul de privilegii și avantajii, numai ca să privească în tăcere la maghiarizarea brutală a fraților lor.

Guvernul ungar le-a asigurat Sașilor 13 deputați, cari trebuie să tacă la toate actele guvernului, în loc de 3 deputați, după cum li s'ar cuveni, cari să reprezinte cinstit și serios interesele poporului german. Cea mai mare parte din intelectualii Germanilor din orașe sînt maghiarizați cu ajutorul politice de căpătulare în posturi grase. Din dezertorii poporului german se recrutează de altcum și cea mai mare parte a inteligenței maghiare de azi. Iar prin rolul de privitori tăcuți ai intelectualilor i s'a asigurat guvernului ungar posibilitatea să poată maghiariza masele mari ale milioanele de Germani, lipsindu-le de toate mijloacele de a se desvolta naționalicește.

De fapt, până în 1914 nici unul, din cei 13 deputați sași n'a îndrăznit să-și ridice glasul în cameră împotriva perzeștii fraților lor din Ungaria, deși era evident că după exterminarea Svabilor din Banat ca naționalitate, vor veni la rând Sașii. Situația Germanilor din Ungaria e atât de tristă, încît soartea lor l'a îndemnat pe un deputat străin să-și ridice glasul în cameră în interesul lor. Acesta a fost deputatul român Dr. A. Vaïda care e dușmanit de moarte de oligarhii maghiari pentru cunoscuta lui prietenie cu Germanii și patriotismul lui curat. Dar pentru situația ce li s'a creat Germanilor din Ungaria prin politica de maghiarizare poartă vina și cele 80 milioane de Germani din afară de Ungaria împreună cu presa lor, care era indiferentă și oarbă pentru conaționalii oprimați din statul ungar.

Contele, văzând că de creduli sînt bărbații politici din Austria înscenase atunci alianța germană-maghiară, în care Slavii și Români trebuiau să vadă o alianță agresivă. Deputatul Dr.

re ați cunoscut-o înainte cu douăzeci de ani, că de liniștită, de majestoasă e acum, nici căt îi șade de bine aceasta liniște înaltă. Nu puteți crede, căt a câștigat în volum ea care era numai căt o joardă, și căt îi șade de bine aceasta înfășurare impozantă!

Drept că alți copii n'a mai avut, nici n'a mai vrut să audă de-așa ceva; drept că cheltuește bani mulți cu toaletele, dar încai se și cunoaște de-o poștă că-i o femeie din societatea cea mai bună.

Domnul cassier e fericit, e atât de fericit încît, iată, în ziua aceasta de Joi, fără s'o avizeze pe dumneaei, îi aduce oaspeți. El știe că Virginia e bună acum peste măsură și, de-aceea s'a urcat cu cei doi tineri însurăței până în salonașul de primire; aici i-a lăsat să aștepte puțin nu de alta dar să vadă nu cumva doamna e în neglijee.

Virginia era chiar gata să ese la plimbare; trebuia să-și mai pună pălăria.

— Dragă, începu cassierul, a venit Roșca cu nevasta. Să vezi ce tineri drăguți sînt! Ei s'au ținut de datorință să ne facă nouă mai înălți vizita.

Doamna Virginia nu știa nici cine-i Roșca și nici cine-i nevasta lui. După multe explicații date de cassier, înțelese că-i un contabil dela înaltul.

— După căt se pare e slujbașul din postul cel din urmă, zise, palidă, cu buzele strânse, doamna Virginia.

— Da, dragă.

— I-a primit cineva până acum?

— Nu, dragă. Ei vor să ne facă nouă mai înălți cinstea asta.

— Aha! Cinstea! Ce cinste? Nu zău, nu mă simt azi bine, Victore, nu pot primi pe nime.

— Dar bine dragă, ei așteaptă în salonaș, știu că ești acasă.

— Nu-i nimic, Victore, le spui că m'ai aflat bolnavă. Dacă-s oameni culți vor pricepe, mă vor scuza, și nu se vor supăra pentru asta. Vor putea, în schimb să facă alte vizite.

Și, înfășurându-se în mantaua de toamnă, ce-o luase pentru a eși la plimbare, se înfășură par'că într'un „nolli me tangere” atât de sever și totuși atât de impunător, care-o prindea neșpus de bine, încât cassierul nu mai cuteză să zică o vorbă. Chiar pe el îl ținea doamna Virginia acum la o distanță respectabilă. El eși.

— Imi pare foarte rău, începu el încurcat, că nevastă-mea se simte rău. Trebuia, înainte de-a veni cu dumneavoastră, să mă informez despre starea sănătății sale, care, trebuie să vă spun, toamna e foarte schimbăcioasă. M-a încredințat să vă cer scuzele sale... Dar, poftiți și mai rămâneți. Mă rog, nu-i târziu, mă rog nu face nimic.

Dar cei doi tineri se ridicară hotărîți; obrazii lor ardeau de rușine ca para, eșiră spunând căteva cuvinte neînțelese.

Peste cinci minute doamna Virginia eși la plimbare.

Steinwender se lăsă răpit de sentimentalismul cel mai naiv, cântând imnuri la adresa „talentului politic înăscut Maghiarilor”. Nu trecu mult, și, în cunoscutul incident cu Copony, Tisza contestă existența unei „chestii germane”, și amenință pe Sași cu anumite urmări, dacă se vor face „protectorii Șvabilor maghiari”. Abia atunci se trezi respectabila „Deutsche Rundschau” din Germania, și avu îndrăzneală să vorbească de masca căzută de pe filogermanismul lui Tisza. Urmă ieșirea lui Copony și a lui Brandsch din partidul guvernamental, aprobată — peste așteptare! — de marea adunare a Sașilor, ce se convocase la Sibiu. Aceiaș adunare votă o moțiune, în care somează pe toți deputații Sași, să urmeze exemplul celor doi. Atâta însuflețire, o manifestație germană atât de puternică și de sănătoasă, de mult nu s'a mai pomenit în Sibiu, în inima săsimei. Politica bătrânească filomaghiară, a murit! Trăiască politica germană a tinerilor Sași!

Mai mulți bărbați ai Sașilor, aderenți ai politicii oficiale, săvârșiră atunci un harakiri politic, desperați la culme pentru stricarea frăției cu Maghiarii. Deputatul Meltzer, căutând să se scuture de frații lor șvabi, declară în plin parlament: „N'avem nici în clin nici în mănec cu opoziționaliiăștia șvabi!...” Un ziar din Germania îl și taxează pentru asta, cu calificativul de „neomenie politică”.

Germanii din Ungaria trebuie să-și formuleze pretenziunile în 10 puncte, cum o făcuseră Români în tratativele cu Tisza. Altă scăpare nu este.

POPORUL CERE ADUNĂRI. Astăzi a fost pe la noi, prin redacție țăranul fruntaș Constantin Iucu din Igrăș, comitatul Torontal, cercul electoral Periamos. Venise trimis de mai mulți săteni, ca să facem rânduiala pentru o impozantă adunare, la care vor lua parte satele Pesac, Sânpetru, Sarafola.

Delegatul sătenilor ne spunea: „numai vorbitori să ne trimiteti, și mai ales pe dnii Dr. Vaida, Dr. Vlad și dl Goldiș, să-i auzim, celelalte sunt grija noastră. D-voastră veniți pe de-a gata...” Zilele acestea grele, ploaia multă, bucatele slabe... încercăram să ispitim pe omul nostru, nu cumva e nepotrivit momentul? „Dl Goldiș a mai fost pe la noi — ni se răspunse — Ian întrebați-l câte banderii și câte mii de oameni l-au primit?”... N-am mai zis nimic. Numai decât am cerut ajutorul Biroului Central, și sperăm să putem trimite în curând la fața locului pe reporterul nostru specialist în materie!!

Opoziția și... alcoolul. Probabil în vederea alegerilor apropiate, guvernul maghiar a hotărât să ridice darea pe băuturile spirtoase, evident ca să-i convingă pe cetățeni când vor merge la vot. Dar de astădată se va face opoziție strasică. Deputații opoziționiști, de obicei absenți, s'au hotărât să se prezinte cu toții la desbaterea acestei noi și importante, ca să protesteze împotriva nedreptății strigătoare la cer. Vezi că și dlor le place rachiu, și duc campanii electorale cu aceleași mijloace de convingere politică, numai căt sânt mai săraci: lor nu le stau la dispoziție vistierele țării pentru corumperea alegătorilor. Altcum vor avea și simpatii în public, apărând punctul de vedere al majorității cetățenilor amatori de fluide alcoolice. Pe de altă parte guvernamentalii vor rade pe infundate și în curând vor ieși cu un nou proiect de lege: regularea consumării tradiționale a... papricasului. Așa de nostim se fabrică legile în parlamentul maghiar, pe spinarea țărănilor noștri.

Durerea Bulgarilor. Ziarele bulgare, relevând strălucita primire făcută țării Rusiei la Con-

stanța sunt unanime în a arăta că această vizită departe de a avea un caracter pur de curtuozitate, cum are aerul să o prezinte oficialitatea română, constituie fără îndoială un eveniment politic de mare însemnătate internațională ale cărei consecințe se vor vedea cât de curând.

După ziarele în chestiune obiectul de căpetenie în jurul căruia a luat discuțiunea între ambii suverani, l'a format tensiunea relațiilor diplomatice turco-elene cari amenință să degenereze într'un războiu. România a obținut cu această ocazie, spun mai departe ziarele bulgare, un nou mandat din partea Rusiei, de astă dată nelimitat pentru a-și impune voința sa și în modul de desfășurare al viitoarelor conflicte din Balcani, fapt care consimte într'un mod tacit, dar elocvent, importanța deosebită ce se dă României, dela un timp încoaș.

Vorbind în aceeaș chestiune ziarul „Zarea”, organ eminent rusofil, arată că vizita dela Constanta consfințește pentru totdeauna vazalitatea Bulgariei față de România, fără consimțământul căruia nu mai poate face un pas.

Ziarul atribuie această inferioritate a Bulgariei față de România, politicei nesăbuite a celorlora, cari aruncând Bulgaria în brațele politicei austro-ungare, au forțat Rusia să acopere de onoruri pe România.

„Mișcare Károlyi-istă în America”. Astăzi a plecat din nou la America patronul lumesc al emigranților contele Mihail Károlyi, însoțit de câțiva deputați din opoziție. Scopul, ca și în rândul trecut, e să facă propagandă electorală printre emigranții expatriați și să-i convingă ca la un moment dat să năvălească cu toții acasă și să-și dea votul pentru opoziționiști. Dăm cu socoteală că deputații emigranți au luat toate măsurile de prevedere ca la debarcare să nu aibă vre-o neplăcere din partea legilor americane (ca Farkasházi deunăzi), cari nu permit pășirea pe pământul lor a oamenilor cu trecut dubios. Mai suntem informați că deputații excursioniști împreună cu șeful lor sunt ferm hotărâți să nu refuze orice decorație li s'ar da eventual din partea pieilor roșii (căci albi nu stau de vorbă cu ei.) Nu se vor lipsi nici de distracțiile politice ce le ofere colonia americană a muncitorilor maghiari pribegii.

Presa opoziționistă primește cablograme că Maghiarii din America, printre cari a pornit o pronunțată „mișcare károlyi-istă”, își așteaptă „conducătorii” cu brațele și... buzunarele deschise. Apropos cică patrioții expatriați poartă nasturi numai cu chipul lui Károlyi, iar venitul net (— O) îl varsă pentru fondul de propagandă al năcăjiților șovini de acasă.

A fost o clipă într'adevăr solemnă și duioasă când contele Apponyi la plecarea le-a urat deputaților excursioniști călătorie bună, rugând sub cerul liber pe Atotputernicul să-i apere de hoala de mare și, mai ales, ajunși pe celălalt continent, să-i ferească de... ouă clocite.

Plecarea atașatilor militar și comercial al României din Viena. Aflăm din Viena, că atașatul militar al României din Viena, locotenent-col. Eremia își părăsește postul în urma avansării sale. Cu ocazia plecării sale atașatul militar român a fost primit în audiență de către împăratul Francisc Iosif și principele moștenitor Francisc Ferdinand. Împăratul a remis atașatului militar român prin aghiotantul său contele Paar, portretul său în cadrul de aur, cu autograful său, urându-i succes pentru viitor și felicitându-l pentru avansare. Principele Francisc Ferdinand moștenitorul tronului și soția sa principesa de Hohenberg, au urat succes atașatului militar și prosperitate României.

În acelaș timp ni se anunță și plecarea atașatului comercial din Viena, d. G. Moroianu, cunoscut cetitorilor noștri din importante d-sale articole publicate în coloanele ziarului nostru. D. S. Moroianu este transferat la Milano.

Ambii atașatii români s'au bucurat în Viena de foarte multe simpatii și plecarea lor este regretată.

De aici din depărtare nouă ni se pare foarte semnificativă plecarea deodată din Viena a atașatilor militar și comercial al României.

Scrisoare din Roma.

— Dela corespondentul nostru. —

Turburările din Italia. — Cauza lor. — Turburările se întind și iau un caracter revoluționar. — Greve, tumulturi, vandalisme, jafuri baricade, focuri de arme, morți, răniți.

Știri laconice au fost publicate în străinătate, despre tulburările cari au zăpăcit întreg regatul italian: cenzura nu a permis.

Dar azi, după opt zile de fierbere extremă, putem să povestim toate faptele în limitele strămte ale croniceii imparțiale.

Iată: la Ancona, un agitator anarchist a pus la cale o întrunire de protestare, cu ocazia întoarcerii unui regiment din Africa, unde se bătușe cu Arabii. Întrunirea a fost oprită de autorități, dar manifestații s'au aruncat contra forței publice și optsprezece jandarmi au fost răniți. Spiritul de răsvrătire s'a întins, și lucrătorii socialiști-sindicaliști au proclamat greva, au ieșit în stradă, au manifestat contra forței publice, și a început asaltul, spărgând geamuri, rupând băncile din grădini, devastând un magazin de arme.

Bursa muncii din toate orașele Italiei, s'a făcut solidară cu mișcarea din Ancona, și a declarat greva generală la Roma, la Milan, la Florența, la Turin, la Bologna, la Neapol, la Veneția, la Parma, în Sicilia, în Sardinia.

A fost ca o scânteie electrică: un vânt de răsmită a început să sufle peste capetele lucrătorilor aprinse de ideile republicane și socialiste, o mișcare generală de revoluție s'a aprins în inimile lor, și ajutată de apașii din toate orașele, mulțimea de lucrători, a declarat greva generală, n'a mai vrut să muncească, n'a mai vrut să știe de existența ordinei, a legilor, a statului, — și a ieșit în stradă, a insultat armata, poliția, forța publică, a dat cu pietre, a spart geamuri, a devastat prăvăliile, a construit chiar baricade pe strade, pe cari steaguri roșii, steaguri revoluționare fâlfăiau.

Atunci a fost un moment greu, pentru stat și pentru țara întregă. Revoluția amenință serioasă, oreșele rând pe rând erau cuprinse de nebunia vandalismelor și a revoltei, forța publică nu mai ajungea, armata a fost scoasă, soldații au fost atacați cu pietre și cu focuri de revolvere; și la provocare răspunzându-se cu apărare, forța publică a tras focuri, a tras focuri multe, astfel că orașe ca Roma, Neapol, Florența, Milan, Turin, aveau aerul unor orașe asediate și jefuite de inamici. În luptele multimeii innocente spaimântate, focurile de arme se auzeau detunând dela un capăt al orașelor la celălalt; iar pe baricade, dincolo și dincoace de steagurile roșii fâlfâinde, unii se luptau să menție ordinea, alții să o strice. Și de ce? Oare mulțimea aceea știa de ce se bate? Oare știa de ce trage în poliști și în trupă?

Un vânt de nebunie a suflat peste Italia, o furtună s'a deslănțuit pe albastrul cer italian,

Numai p. fumătorii de țigraete, cari nu cruță p. sănătatea lor să speseze pe zi câțiva fleri mai mult

Modiano Club Specialite e cea mai scumpă dar și cea mai bună!!

La sfatul medicilor tuburile precum și folțele nu sunt imprimate, dar pe ambele se vede semnatura de apă a renumitului fabricant: (Bo 2120)

S. D. MODIANO.

care a amenințat clădirea sfântă a statului. Dar a trecut, ordinea și liniștea se întorc încet, înțep peste părțile devastate, lucrul s'a reluat dar dolul a rămas în unele familii, și groaza repede viziuni a unei mișcări revoluționare, cu săngeroasele sale episoade, a rămas în suferințele tuturor persoanelor de ordine, ca un trist răsunet al unei urgii cu nespuse dureroase consecințe!

Pe șinele rupte, se văd încă vagoanele trenurilor părăsite, cu geamurile sparte, cu mașina stricată; ba la Benevento, lângă Neapol, o bombă pusă sub un tren, a sfărâmat două vagoane, și a rănit și omorât lume pacinică.

La Neapol, trupa a fost silită să tragă focuri, la Turin asemenea, la Roma, la Florența, la Ancona, la Parma asemenea. La Roma, în cafenele, se sunau cele trei semnale de trâmbiță, și autoritățile goleau cafenelele și risipea lumina.

A fost un moment teribil, al cărui motiv revoluționar aproape nu se știe bine, dar care a lăsat urme adânci, în toată suflarea italiană.

I. T. Allan.

Frăția de arme din 1877.

— Mesajul din România. —

Dăm astăzi, după Monitorul Oficial, textul autentic al mesajului citit de regele Carol, în corpurile legiuitoare române. Surprinde, că în mesaj nu se face amintire de tripla alianță, și nici de monarhia noastră. Lipsa aceasta însă nu îndreptățește pe idolatri tiszaiști, ynapți în jurul ziarului „Az Ujság”, să comenteze mesajul în stil de birjari. Diplomatica pomenire a frăției de arme din 1877, face mai curând impresia unui memo, plin de precauție, decât a unui necondiționat îndemn, la îmbrățișări politice....

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

Cu cea mai vie mulțămire mă găsesc iarăș în mijlocul Reprezentațiunii Naționale, căreia țara i-a dat misiunea de a revizui pactul nostru fundamental.

Sunt încredințat, că veți duce la bun sfârșit această mare operă, menită să întărească temeliiile Statului și să-i asigure pentru multă vreme o pașnică și sănătoasă progrese și că veți și s'o îndepliniți în liniște, punând de acord interesele legitime într'un spirit de armonie socială.

Sesiunea ce se deschide astăzi este chemată să pregătească numai lucrările pentru aducerea la îndeplinire a acestei legiferări constituționale în sesiunea dela toamnă.

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

În ceasul în care începeți înăuntrul o lucrare atât de însemnată, îmi este cu deosebire plăcut să pot constata că bunele noastre raporturi cu toate statele s'au întărit încă mai mult în interesul păcii. Credincioșii acestel ținte constante a politicii noastre, vom urma să veghiem la menținerea echilibrului din peninsula balcanică, echilibru la stabilirea căruia am contribuit atât de puternic vara trecută și să unim silințele noastre cu ale acelor cari luptă pentru consolidarea păcii europene.

Vizita pe care ne-au făcut-o la Constanța Majestățile Lor împăratul și împărăteasa Rusiei, împreună cu familia imperială, pe lângă

mulțumirea intimă ce datorez afecțiunii personale, manifestată totdeauna atât de călduros de Majestatea Sa împăratul, este o dovadă a înaltei situațiuni dobândite de România în Europa, prin politica ei înțeleaptă și puternică propășire a tuturor forțelor regatului.

Această vizită este totdeodată pentru țara noastră o mărturie a prețului pe care marea împărăție rusească îl pune pe străduințele noastre pacifice, precum și o nouă consfințire a glorioasei confraternități de arme din 1877 și a relațiunilor tot mai prietenești ce există între cele două țări.

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

Rog pe Cel a-tot-puternic să lumineze mintea și sufletele Domniilor-Voastre, pentru ca opera ce sunteți chemați să îndepliniți să fie din cele mai rodnice și să contribuie la fericirea scumpei noastre Români.

Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare este deschisă.

CAROL.

(Urmează semnăturile dlor miniștri).

Iată și comentarul guvernamental maghiar:

„Mesajul român este lauda unei beții fericite. Nimenea nu ar putea face declarații atât de încântătoare despre regele României, ca și regele român. Ii mai lipsea doar Rusia, României, ca grandoarea să-i fie desăvârșită; acum o are și pupăza pe colac. Minunat se întregeste România cu Rusia. — Înțelegem îmbătarea, de aceea nu ne mirăm nici decât, că în mesaj se face pomină numai și numai de Rusia. Precauția ar fi fost mult mai practică și mult mai trează, decât s'o poți aștepta dela cei ieșiți din fire. Cu toate astea nu o să cădem în disgrația României. O putere atât de grozavă, este în stare să ne împărtășească și pe noi, de protecția ei impozantă, alături de Rusia... Iar serios o să vorbim despre toate astea abia după ce comentarele calme... ale Românilor vor complecta paroxismul mesajului român”.

In Albania nouă.

— Pe cărări bătute. —

Scodra, 12/25 Aprilie 1914.

II.

Măhnit peste măsură de cele auzite din gura preotului Fan-Nole; par'că nu-mi venea să cred că sunt în Albania!

Fără să perd timpul, ies pe stradă, lumea se îndesește din toate părțile ca să vadă pe Regele Vilhelm și pe Regina Sophia, cari pleacă împreună cu suita să asiste la primele alergări de cai organizate la Durazzo! Se aud aclamații de: Roftă Mbreti, Roftă Mbretăreșă — Trăiască Regele! Trăiască Regina! — și ropotele de aplauze și urale.

Intr'o clipă sunt înconjurat de prieteni vechi. — Generalul Fazil Pașa Toptain, distinsul publicist Faik Bey Ihonitza, — fost președinte al Congresului din Triest; Dr. Gh. Pecmegi, poetul Murad Bey Toptani, Dr. Zografii, publicistul Asdren, Mehmet Bey Ihonitza — fost delegat al guvernului albanez la Londra, Dogani, secretarul ministerului poștelor și telegrafelor, Gura-kuchi, fost ministru al cultelor la Valona, Fazi Bey, fost director general al afacerilor ministe-

riale, Nicolae Craia, profesorul M. S. Regelui Vilhelm I-ii, căpitan Castoldi aghiotant regal etc.... După o scurtă pauză de urări reciproce, de bine ne-am văzut, m'am întreținut cu cei mai intimi despre mersul treburilor. Părerile unanime au fost în a mă asigura, că astfel precum s'a constituit primul guvern albanez la Durazzo și după cum merg treburile administrative, *nimăruia nu-i vine a crede că se găsește într'o Albanie proprie zisă, după cum o visaseră ei, înainte de a se declara independentă!!!*

Unii din ei îmi spuneau că la ministrul X nu pot pătrunde, dacă nu mă voi putea înțelege cu feciorul în limba greacă!

Pe Y. nu o să-l pot vedea de fel, întru cât ziua și noaptea doarme, iar hârtiile urgente le iscălește în pat. Lui Z să caut de a-i vorbi mai mult cu expresiuni turcești decât cu neologisme tehnice, introduse în limba albaneză, căci în caz contrar, risc să fiu concediat imediat.

La întrebarea pusă unor încercați naționaliști și buni cărturari, dacă n'au ocupat ceva posturi; mi-au răspuns foarte mândriți, că se vor înapoia în România sau America pe unde au mai trăit cu limba albaneză; căci în regatul Albaniei; deocamdată nu pot ocupa posturi cei cari nu cunosc limba turcă!!!

Scandalizat de aceste noutăți peste măsură de triste; am căutat să vizitez în primul rând, pe ministrul de interne și de războiu; Esad Pașa Toptani; eroul dela Scutari, foarte bine cunoscut cititorilor „Românul”-ui din cronicile anului trecut.

Mi s'a părut extrem de gentilmen, bine făcut și li sedea admirabil în noua uniformă de general albanez. Am vorbit mai mult despre evenimentele din Coritza; era în curent cu corespondența telegrafică sosită, din interior precum și cu toate demersurile făcute din partea României atât la Durazzo cât și la Athena, pentru asasinarea fraților Balamace și celorlalte 5 victime românești.

Părea foarte mândrit de cele întâmplate Românilor, la care fapt nu se aștepta, mai ales în urma apropierii româno-greco-sârbă, care după dânsul, s'ar fi făcut în detrimentul Albaniei.

A insistat foarte mult ca să nu plec spre Coritza, unde continuă luptele între Epiroți și Albanezi; asigurându-mă de toată dragostea sinceră ce le-o păstrează Românilor și ca să-mi dovedească că ține să ne servească, i-a dat ordin aghiotantului ca să meargă cu mine la secretarul său general dela interne; spre a-mi pune la dispoziție toată corespondența sosită de pe câmpul de războiu.

Fiind doritor să aflu noutăți din România, privitor la impresia ce a făcut-o asupra poporului atacul mișelesc din partea Grecilor, în contra populației românești din Coritza; m'a reținut cât-va timp; în care interval a venit și Ungurul — cu care mă întâlnisem în vapor — fiind însoțit de interpretul legațiunii Austro-Ungare; prin intermediul căruia, *i-a cerut favoarea ca să deschiză o expoziție portativă, a muzeului comercial și industrial din Budapesta, atât la Durazzo cât și la Valona.* — i-a mai cerut concesiunea pentru a construi niște case demontabile; cu care ocazie i-a demonstrat și planul unei cazărmi mai mari tot demontabile, fapt care i-a plăcut generalului Toptani, cerându-i Ungurului nostru planul și prospectul.

La plecare, *negustorul a ținut să facă și puțină politică*, asigurându-l pe Esad Pașa de marea dragoste ce păstrează Maghiarii nobilei națiuni albaneze; căreia îi urează progres și prosperitate spre a se întinde în toate părțile unde se găsesc Albanezi. Ministrul de războiu a ținut să facă cunoscut Ungurului; că cu ocazia vizitei făcute la Viena; ar fi răspuns la invitația făcută de contele Tisza, *dacă nu s'ar fi grăbit să vie la Durazzo ca să întâmpine pe Suveranul Albaniei*; l-a asigurat însă că și Albanzii stimează pe Maghiari și vor căuta pe viitor să aibă relațiuni cât mai strânse din punct de vedere economic.

Negustorul prinzând curaj, îi comunică prin

interpret, că printre mai mulți Unguri cari au venit cu ocazia deschiderii expoziției la Durazzo și Valona; — funcționari de-ai muzeului central din Budapesta și dela sucursala din Fiume; — însuși contele Apponyi a ținut să facă un turneu în Albania, fiind însoțit de întreaga familie!!

A chichi plan!??

Odată cu noii musafiri, părăsesc și eu locuința ministrului de războiu, împreună cu aghiotantul său, spre a lua datele necesare dela ministerul de interne. — Având același drum cu Ungurul; care de altfel părea a fi ovreiu, căci prea vorbea piltic toate limbile; m'am întreținut cu dânsul asupra planurilor ce făcuse în Albania și despre cari proiecte voi scrie cu altă ocazie.

Fiind introdus în sala consiliului de ministrii; găsesc majoritatea funcționarilor stând cruciș pe podea, având fiecare câte o hârtie pe genunchi în care copia conceptele șefilor respectivi, scrise pe turcește. — Fiind prezentat secretarului cu care am schimbat saluturile turcești, supunându-se ordinelor; mi-a pus la dispoziție toată corespondența din Corcea, dar cum cele mai multe rapoarte erau scrise în limba turcă; m'am mulțumit să iau copii, după ultimele rapoarte transmise în limba albaneză de către noul prefect al Coriței, anume Pandele Vanghele; fostul președinte al coloniei albaneze din București.

Aceste rapoarte erau cu totul contradictorii cu cele ce auzisem din gura grecomanilor albanezi din Triest și chiar dela unele persoane marcante din Durazzo. — După cum s'a publicat la timp, victimele românești din Coritza; au fost: *Părintele Haralambie Balamace — președintele comunității românești din Coritza — fratele său Sotir Balamace, pictor și fruntașii români Vasile Talabacu, Vanghele Babaiana, Vasile Fați, femeia Elena Cipu și copilul de școală N. Babu.*

În învălmășeală au căzut prea puțini albanezi naționaliști; iar dintre revoluționarii grecomani și antartii, peste 120. — Astfel că toți morții la olaltă în Coritza și împrejurimi, dacă ar fi atins maximum *citra de 140; iar nu 700 dupăcum au trâmbițat Grecii prin gazete și grecomanii albanezi, prin delegații speciali trimiși la Durazzo; ca să inducă lumea în eroare.*

Am încercat să conving pe octogenarul ministru al instrucțiunii publice despre purul adevăr, dar Drul Turtuli nu crede decât pe feciorul său de serviciu, *un grec din Creta*, care îi citește gazetele din Athena în fiecare seară înainte de a adormi; fapt care a contribuit ca să demisioneze, sub pretext că acei cari au comis cruzimi la Coritza, nu ar fi fost greci; ci albanezii musulmani!

Credințele acestui ministru nefast pentru Albania, au fost împărtășite tuturor grecomanilor albanezi și români din Durazzo; cari făceau cor împreună cu *Arhiereul grec, cu Drul Voilas din Corfu și cu un agent pan-elinist venit din Paris, anume Janetis, infiltrându-le ortodoxilor ura în contra Albanezilor musulmani*, pe cari îi ponegreau că ar fi fost adevărații autori ai masacrelor din Coritza și că Arhiereul Ghermanos cu cei 8 tovarăși deținuți arestați la Elbasan ca autori morali, ar fi victime fanatismului turcesc!

Le-am atras atenția tuturor ministrilor asupra periculoasei propagande pe care o făceau agenții pan-elenismului printre grecomani și chiar câți-va bei filo-greci; dar nimenea nu cuteza să ia vre-o măsură severă; întru cât a 2-a zi se aștepta vizita lui *Varatasis, guvernatorul insulei Corfu*; care face pe intermediarul între guvernul albanez și Zagrafos, șeful revoluționarilor epiroți.

Am fost nevoit să mai stau 2 zile la Durazzo; în care interval am avut onoarea să fiu primit

în audiență de către *MM. LL. Regele Vilhelm și Regina Sophia*, cari s'au interesat foarte mult *despre mișcarea opiniei publice din România, privitor la evenimentele din Albania*; m'au întrebat despre situația Românilor din Albania precum și despre multe chestiuni interesante, pe cari le voi face cunoscut cititorilor cu altă ocazie.

Ne mai putând suporta atmosfera vițioasă dela Durazzo, am răspuns invitației unui prieten din Scutari, luând primul vapor pentru *S.-Giovani di Medua*, de unde am parcurs cel mai plăcut peisagiu în susul râului Boiana cu un vaporăș; care ne-a debarcat, la îmbucătura lacului care serpuiește între fortăreața romană și faimosul Taraboș, care a dat atât de mult de lucru Sârbilor și Muntenegrenilor resistând armata lui *Esad Pașa* mai bine ca 6 luni.

Scutari, este un oraș drăguț, fiind anturat pe de o parte de splendidul lac, în lungul Taraboșului, iar din ambele părți curge Boiana și Drinul Negru; iar jur împrejur se văd munții vestiților malisori, în majoritate îmbrăcați de păduri seculare.

Armata internațională îi dă aspect european; mai ales că în acest orașel, locuit de albanezi catolici mai toți vorbesc limba italiană și cea franceză. — M'a frapat grădinița publică unde cântă fiecare seară muzica militară, precum și hotelurile cu restaurantele și câteva berării, cari au tot confortul pentru ofițeri și pasagerii străini.

Coincidența a făcut ca să sosesc în aceiași zi cu contele Apponyi care venise cu soția și fiica sa să viziteze Scutari. — Inteligența albaneză, a ținut să-i facă o vizită, cu care ocazie i-au mulțumit că le-ar fi susținut cauza în parlamentul maghiar.

A doua zi venise în localitate ministrul României *M. Burghilea*, — decanul corpului diplomatic din Durazzo — împreună cu ministrul Italiei. — O delegație de Albanezi catolici și trei Români ortodoxi, s'au prezentat, rugându-l printre altele ca să deschiză și o școală română, întru cât majoritatea comunității ortodoxe din Scutari o formează *Românii*.

Cum majoritatea delegațiilor, îmi erau cunoscuți dela congresul din Triest, printre cari figura: *Filip Craia, Poetul Hil Mosi, Mark Cacarigi — mare comerciant — Luigi Giacora — publicist — N. Sarechi — nepotul episcopului catolic din Albania etc...* mi-au spus fără înconjur, că s'au prezentat ministrului român, ca în calitate de decan al corpului diplomatic din Durazzo, să exprime Regelui Vilhelm devotamentul populației albaneze și române din Scutari; rugându-l din partea lor ca să se hotărască de a vizita Școdra și tot deodată să se pue capăt vizoratorului cu administrația internațională; întru cât ei voesc să fie în contact direct cu Regele și guvernul Albaniei independente.

Unul din ei a făcut o eșire vehementă în contra lui *Esad Pașa*, pe care l-a descris în termenii cei mai negri, față de calamitățile pe cari le-a comis asupra populației catolicilor albanezi, timp de șase luni cât a stăpânit Școdra sub fosta dominațiune turcească.

De asemenea l-au pus în curent pe d. ministru *Burghilea*, despre evenimentele ce se întâmplaseră la granița Albano-Muntenegreană cu triburile Isoti și Gueda, rugându-l ca să le spriginească cauza delegațiilor albanezi, cari urma să plece a doua zi la Durazzo, spre a se plânge Regelui Vilhelm.

După ce i-au mulțumit ministrului român despre buna-voință ce le-a arătat-o cât timp a durat audiența; l-au rugat ca să transmită guvernului român salutul lor respectos asigurându-l din partea Albanezilor catolici că-i păstrează cea mai mare recunoștință României și în spe-

cial Regelui Carol pentru sprijinul ce li s'a dat la început ca să-și câștige independența.

Pe lângă aceste informațiuni culese dela delegația Albanezilor catolici; m'am interesat de aproape despre obiectul audienței ce au solicitat-o Români din Scutari și anume ce răspuns au căpătat din partea reprezentantului României dela Durazo.

În acest scop, am răspuns la invitația consilierului comunal, care reprezintă comunitatea ortodoxă, atât la primărie precum și la biserica slavă, unde este ca efor; anume: *Vasile Muro Cuși*.

Mare mi-a fost surpriza, când am văzut ca sa plină de Români, mai ales că auzisem cum că majoritatea comunității ortodoxe din Scutari-Școdra — erau slavi și prea puțin grecomani; fapt care a contribuit ca consulul rus din localitate să le procure mijloacele pentru construirea unei biserici și unei școli, unde se citește numai sârbește.

Gazda casei îmi prezintă rând pe rând pe toți fruntașii români, cari vorbesc perfect de bine dialectul macedo-român din Moscopole, Berol și Tirana.

Ca să-și facă ideile cititorii „Românului” despre originea acestor conationali citez numele fruntașilor, cari au răspuns la invitația consilierului comunal: *Vasile M. Cuși — originar din Moscopole — 1. Vanghele Nasta Goga, 2. Constantin P. Nica, 3. Nicola Belco, 4. Theodor Ianuși, 5. Spiru Goga, 6. Gh. Gherga, 7. Alexe Vasile, 8. Ștefan Dima, 9. Pavle Mihali, 10. Filip Marco, 11. Lazăr Goga, din Cavaia, 12. Iovan Dimo, 13. Iovan Cuși, 14. Ghiorghe Cofeu, 15. Ristu Tasi Tirana, 16. Coli I. Marcu, 17. Vasile Banuș, 18. Naum Gherga, 19. Toli Misto, 20. Tase Alexi, 21. Mihai Tasle, 22. Serafim Belco, 23. Tuși Proto Tirana, 24. Tudor V. Cuși, 25. Ristu Tasi Tirana, și 26-lea Alexi Nasta Goga care este văr cu: *avocatul Pericle Goga* din Durazzo și cu *Ghiorghe Goga* oficiant la poșta și telegraf.*

Atât *Vasile M. Cuși* precum și ceilalți doi delegați anume: *Mihale Tasi și Theodor Ianuși Gherga*, mi-au mărturisit sincer, că n'au fost tocmai satisfăcuți de răspunsul ce li s'a dat din partea dlui ministru *Burghilea*; întru cât le-a obiectat lipsa de fonduri de a se deschide alte școli noi românești în Albania, fapt care i-a pus pe gânduri pe bietii români, întru cât au fost amenințați cu moartea din partea Albanezilor naționaliști dacă vor continua să-și trimească copii la școala sârbă și dacă vor mai căuta să frecventeze biserica slavă.

Puși într-o dilemă foarte delicată, mi s'au plâns cu toții căți erau în casa fruntașului român, că nu se aștepta să fie refuzați și de astădată din partea României; astfel precum li s'a întâmplat și acum opt ani la Bitolia, când li s'a răspuns delegațiilor trimiși acolo, chiar din partea consulului român, că s'ar fi interesat dânsul prin consulul austriac din Scutari, că mai toți Români aflători acolo la acea epocă erau slavofili și nici nu s'ar fi populat suficient școala română de către naționaliști.

După acest refuz, ei ar fi trimes un alt delegat la București, anume *Tasi Alexe*, care s'a ales numai cu promisiunea de azi pe mâine fără să se fi făcut însă nimic pentru acești români; cari cu siguranță ar fi pus până astăzi stăpânire și peste biserica slavă; întru cât din cele 75—80 de case de ortodoxi câte sunt la Scutari; numai 5 sunt grecomane 10 slave iar restul fiind români, toți ar fi trecut din partea naționaliștilor.

Neavând nici o putere, i-am mângâiat pe bietii români — amenințați să se slavizeze ca și Istrienii — că voi ridica cauza lor prin presă, spre a auzi mai bine cei dela externe din România; cari și-au asumat răspunderea, că vor

„KRISTÁLY”
FABRICĂ DE SPĂLAT CU ABURI
CLUJ (KOLOZSVÁR).

Pachetare gratuită.
La lucrări de peste 10
coroane, expediarea se
face franco. (Ki 1548-53)

Curățire și vopsire chimică
de haine în orice culoare.

Călcare lucie de gulere. Co-
mandele din provincă se execută repede.

grijii despre elementul românesc din țările subjugate; dar fatalitatea dictează de multe ori să-și dea coatele; când cu Sârbii când cu Grecii și chiar cu Austriacii — cum este cazul fostului consul din Bitolia care ceruse informații tocmai dela cel austriac din Școdra, care era slav de origine — sacrificând în mod inconștient interesele vitale ale neamului nostru răscălit în toată lumea.

Decepționat de cele văzute și auzite atât prietor la românism cât și despre faimoasele operațiuni ale ministrului de războiu și interne: *Isad Pașa Toptani*; m'am hotărât să părăsesc Școdra, după ce am vizitat atât pe prietenii de copilărie, cu cari am luptat la olaltă pentru independența Albaniei; precum și pe *I. P. S. S. episcopul Sarechi*, șeful catolicilor albanezi.

Mitu Dona.

Impresii dela primirea țarului Rusiei.

Constanța, 19 Iunie.

Nu voi vorbi aci de marea importanță politică a învederii dela Constanța. Ceeace trebuie relevat în sunt atențiunile preventivoare pe cari țarul Rusiei, le-a avut față de suveranul României, atențiunile aci se răsfrâng asupra poporului român, măgulindu-i sentimentul național.

Țarul Nicolae II, nu a scăpat nici o împrejurare fără să-și manifeste înalta Sa deferență față de suveranul român căruia în tot timpul șederei la Constanța a adus cele mai măgulitoare laude asupra progreselor făcute de România. Armata, administrația, în sfârșit, totul au impresionat atât de mult pe țar, încât potentatul Rusiei, de sigur că a plecat din România cu cele mai frumoase impresii despre progresele realizate de această țară.

Dar să povestesc câteva din episoadele petrecute în ocazia vizitei țarului Nicolae II al Rusiei la Constanța.

Așa de pildă, de îndată ce iahtul imperial „Stanford” a intrat în portul Constanța, țarul împreună cu membrii familiei imperiale au apărut pe puntea vaporului, iar în tot timpul operațiunii de acostare a vaporului, care a durat aproape un sfert de oră, țarul a stat cu mâna la chipiu salutând pământul României.

La debarcare, țarul intrând în pavilionul de recepție, nu a voit să treacă înaintea M. S. regelui Carol, ci luând de braț pe suveranul român l-a invitat să calce pe dinții pe treptele pavilionului. În pavilionul de recepție țarul a avut o atitudine din cele mai măgulitoare față de demnitarul statului român, cărora a găsit fiecăruia în parte, să-i adreseze cuvinte de laudă. Ajungând în dreptul grupului pe care îl formau membrii curții de apel din Constanța, M. S. regele Carol prezentându-i țarului, suveranul Rusiei a spus: „**Curtea de apel, înființată acum de curând**”. Aceasta dovedește că de în curent este țarul Rusiei cu tot ce se petrece în regatul român.

Plecând la catedrală și ajungând la punctul unde naționa regimentul 5 de roșiori, țarul cu un suris binevoitor a spus M. S. regelui Carol că-i place foarte mult uniforma. M. S. regele a răspuns atunci înaltului oaspeț că acesta este regimentul care cel dintâi a intrat în țara. Imediat suveranul român a oprit trăsura și chemând pe d. colonel **Herăscu**, comandantul regimentului, i-a ordonat cu voce tare: „**De azi înainte regimentul 5 de roșiori se va chema țarul Nicolae al II-lea**”. Timpul în același timp pe țarul Rusiei, proprietar al regimentului. Țarul ridicându-se în picioare în trăsura și salutând cu mâna la chipiu a strigat cu voce tare în limba franceză „**Trăiască România!**”

În tot timpul defilării, țarul Rusiei a găsit cele mai măgulitoare cuvinte cu privire la ținuta trupelor, întrebându-se de aproape și cerând continuu detalii, atât M. S. regelui Carol cât și A. S. R. principelui Ferdinand, asupra fiecărui corp în parte.

Natural că sunt o mulțime de alte detalii cari îmi scapă, și cari constituie complexul de atitudini măguli-

toare pe care țarul Rusiei a ținut să și le manifeste față de România. Un amănunt care nu trebuie scăpat din vedere a fost faptul, că pe tot parcursul pe unde a trecut țarul, o lume imensă asista, fie în tribune, fie pe ferestre și balcoane. Acest lucru nu se întâmplă des în vizitele potentatului Rusiei.

*

Iarăș un amănunt interesant este și următorul: Cu ocazia vizitei țarului la silozuri, atrăgându-se atenția că sunt de față d. J. Panaitescu directorul poliției și siguranței și d. Romul Voinescu inspectorul general al polițiilor din țară, țarul a cerut M. S. regelui să-i prezinte pe cei doi șefi ai poliției. Fiindu-i prezentați țarul a dat mâna cu fiecare în parte și și-a exprimat admirația pentru ordinea perfectă pe care o observase.

Seara la plecare, în timp ce iahtul imperial se depărta de țărmul românesc, în mijlocul uralelor cari nu mai conțineau; țarul părăsind pentru un moment puntea vaporului, a chemat pe căpitanul vasului și i-a dat ordin ca muzica militară rusă de pe bord să cânte imnul regal român. A fost un moment de profundă emoțiune când deodată de pe bordul vaporului imperial acordurile imnului român „Trăiască regele” se revărsau spre țărm.

*

Ridicându-se puntea și iahtul imperial punându-se în mișcare, M. S. regele Carol și membrii familiei regale române au părăsit pavilionul de recepție dela debarcader. Țarul Rusiei însă, împreună cu toată familia imperială a continuat să rămână pe puntea iahtului salutând continuu cu mâna la chipiu, până ce vaporul a ieșit din port.

Din bucuriile noastre.

— „Doina din T.-Severin la Caransebeș. —

Semnalăm iarăș un eveniment cultural de mare însemnătate pentru Caransebeș și jur. Societatea muzicală „Doina” din Turnu-Severin a dat un mare concert în Sâmbăta Rusaliilor în Caransebeș. S'a dat deci din nou prilej, ca doina românească să se înfrățască, iar la această înfrățire să se oțelească și mai mult sentimentele Românilor din aceste părți.

Lăudăm deci străduințele neobosite ale celorlora, cari muncesc pentru răspândirea culturii românești și pentru afirmarea cu demnitate a elementului românesc din acest ținut. Curentului sănătos și viguros nu-i pot pune stavilă bârfitorii rușinați de însuși incapacitatea lor de a munci, cari cred a fi aflat deja modul și mijloacele de-a suprima orice acțiune sănătoasă ce s'a pornit cu înțepire acolo unde mai înainte numai putregai era. Deci înainte!

Succesele din ultimii ani ne îndreptătesc la o dublă primăvară cât mai apropiată în sudul Bănatului. Ne îndreptătesc cu atât mai mult, căci vedem că acțiunea mai nouă din Caransebeș este sprijinită cu trup cu suflet de un bărbat de talia episcopului Dr. E. Miron Cristea.

„Doina” sosește la Caransebeș Sâmbătă la orele 5 p. m. Este întâmpinată la gară de „Societatea română de cântări și muzică”, apoi de celelalte societăți românești și străine din Caransebeș, de reprezentanții autorităților civile și de mult public. Corul „Societății române de cântări” își întonează motto-ul la ce răspunde „Doina” cu aceiași cântare. Discursul de bineventare în numele caransebeșenilor îl rostește cu multă vervă d. Dr. Cornel Cornean arătând importanța venirii fraților din regat pe pământul strămoșesc al Bănatului. Răspunde, vădit emoționat de primirea neașteptată ce i se face, președintele și dirigentul „Doinii” entuziastul și neobositul Paulian.

Damele urcă apoi trăsurile decorate cu flori și verdeață iar bărbații formează un convoi impozant în frunte cu „doiniștii”.

Intrarea în oraș e entuziastă, fiind oaspeții pretutindeni aclamați. Iar la reședința Prea S.

Sa binecuvântă sosirea lor. Incvartirarea celor 90 excursioniști se face în deplină ordine în sala „Societății de cântări” din partea comisiei, în fruntea căreia a fost neobositul Iuliu Vuia.

La orele 7 se servește cina dată în cinstea caspetilor din partea „Societății de cântări” în grădina dela otelul „Pomul verde”.

Concertul începe la orele 8 și jum. în sala cea mare dela acest otel în prezența unui public număros, în frunte cu Prea S. Sa d. episcop și cu vicarul episcopesc I. P. C. Sa d. arhimandrit Filaret Musta. Primul punct din bogatul program este debutul excelent al orchestrei societății „Doina”, condusă de abilul tânăr licean Constantinescu. „Simțiri românești” sunt un mănunchi de floricele, culese de însuși dirigentul orchestrei din compozițiile maeștrului nostru Vidu. Lui Vidu, atât de simpatic caransebeșenilor, i se fac ovații. Punctele corale estaziază publicul. Aproape toate cântările trebuie bisate. Stărnesc însuflețire de nedescris îndeosebi compozițiile profesorului Paulian, care este sărbătorit cu adevărată iubire.

Bas-baritonul Bălțeanu, sopranista Weibel, violinistul Acher cuceresc; ei sunt artiști în puterea cuvântului. Culmea și-o ajunge corul și orchestra în marea cântată de Filipa „Munca”.

Aici observi manifestându-se în toată splendoarea vocile școlite și disciplinate. Aici observi, că Paulian creiază și că este un adevărat maeștru al corului său. În aplauzele frenetice, cari acoper ultimele acordări ale „Muncei” titanice dezvoltate de d. Paulian i se ofere din partea președintelui „Societății de cântări” din Caransebeș d. Dr. Cornel Cornean o frumoasă cunună de lauri cu panglică tricolor.

După concert urmează dans.

Duminecă dimneța după servirea dejunului excursioniștii cercetează orașul admirând îndeosebi „Casina română”. Azistă apoi la serviciul divin pontificat cu mare pompă în catedrală. Iar la orele 11 sânt petrecuți cu mult drag la gară, având să călătorească la Hațeg.

Luni la orele 1 și 1/4 „doiniștii” noștri la reîntoarcere sânt din nou întâmpinați la gară. de „Societatea română de cântări” și de mult public.

Verbește înflăcărat pentru d. Paulian și pentru „Doina” și protopopol Andreiu Ghidiu, pe care tinerii noștri din Caransebeș îl încumjură cu dragoste, văzând că să știe însufleți de o vreme încoaci pentru străduințele cinștite și desinteresate ale acestora.

D. Corneliu Gățăianțu subșef în ministerul de comerț și industrie, mulțumeste pentru buna primire și ospitalitatea rară cu care au fost primiți în Caransebeș. În fine d. Ștefan Jianu revocând trecutul istoric închină într'o admirabilă vorbire pentru doamna Paulian și pentru însoțitoarele ei.

La orele 4 oaspeții înconjurați de o lume imensă, pleacă la reședința episcopescă unde sânt primiți cu multă afabilitate de Prea Sfinția Sa Domnul episcop oferindu-li-se și o gustare.

Oaspele.

STABILIMENTUL DE HIDROTERAPIE

și cură fizicală-dietetică al doctorului

LAZAR POPOVICI

WIENA, XIII (Hietzing) str. Eduard Klein nrul 33.

in imediata apropiere de parcul împă-
rătesc Schönbrunn. Po 2101

Prospecte și deslușiri gratis.

PRIMA FABRICĂ BRAȘOVEANĂ DE ȘLEFUIT MARMORĂ, GRANIT, SYENIT, LABRADOR ȘI PEATRĂ

NAGY JÓZSEF

pietrar Brașov (Brassó), Kut-u. 50.

Magazin permanent și expediție de obiecte de GRANIT și MARMORĂ din patrie și străinătate. — Execută totfelul de lucrări pentru clădiri, cripte, monumente mormântale și statui, lucrări de marmoră pentru mobile, garnituri pentru hoteluri și cafenele, portale, vane, plăci pentru pereți și table comemorative, în orice grosime din plăci de marmoră și granit din patrie și din străinătate. — Dela orice oferte 10% rabat. (Na 2068)

Ce scriu alții.

„Gazeta Transilvaniei”.

„Dar interesele mari militare și economice ale marelui imperiu Britic, nu numai că nu vor fi slăbite, ci din potrivă se vor întări în urma diferențierii administrative și naționale. Tot astfel și viitorul Austro-Ungariei stă în aplicarea cuminte a acestor două curente: Deoparte unitatea militară și economică, de altă parte autonomie administrativă și națională. Comunitatea de întreprindere mondială împreună cu un larg Homerule acordat naționalităților — iată viitorul Austro-Ungariei... (Articol semnat de Dr. Vater Moldovan, membru al comitetului național.)

„The Nazion”.

Pe Anglia nu o interesează scopurile urmărite de Rusia prin agitația ce o face în micile state slave în contra Austro-Ungariei.

„Minerva”.

„Evenimentele din anul trecut, atât de fericite pentru noi, au pus în evidență puterea noastră militară. Fără exagerare se poate spune că pe nici un teren nu am realizat atâtea progrese ca pe acel militar... Cu o astfel de organizație militară vom fi în stare, la ceasul hotărîtor, să trimitem în fața dușmanului un milion de soldați bine înarmați, excelent instruiți și cu moralul foarte ridicat.

Lăsând la o parte chestiunea de politeță, țarul avea de ce să fie încântat, căci ni se spune de ofițeri și generali că trupele din corpul 5 de armată au avut la defilare o ținută uimitor de remarcabilă. Și ca acelea sunt toate trupele noastre.

„Unirea”.

„Azi România poate să cumpănească singură pasul ce-l va face, căci nu ea caută alianțe și legături diplomatice, ci alții. — Va avea destul răgaz să judece pasul ce-l va face și să-și spună cuvântul hotărîtor numai când se va fi convins pe deplin, că lucră conform intereselor celor mai vitale ale ei.

„Adevărul”.

„La Constanța nu se va pecetui acum alipirea României la Rusia și la tripla înțelegere, dar se va vorbi probabil despre această eventualitate. Stă în mână Austro-Ungariei ca s'o înlăture. — Cum? — Dând României garanții că diplomația ei nu urmărește slăbirea națiunilor române și aceste garanții nu pot fi altele decât recunoașterea drepturilor naționale integrale poporului român din monarhia dualistă. — Fără aceste garanții Austro-Ungaria să nu conteze pe prietenia României, orice i s'ar spune de către regi și diplomați. — (Articol semnat de Al. Clurcu.)

„Cultura Creștină”.

„Casa aceasta, bisericuța aceasta (din Roma, dăruită de Papa) a fost dorința tuturor Românilor de bine și în special a mirenilor noștri. „Nu se poate — zicea unul dintre fruntașii fruntașilor noștri —, să fim indiferenți față de lucrul acesta. Ei bine, noi credem, că Papa ține locul lui Dumnezeu pe pământ, dar cum o cu puțință, că să ne putem învoi să nu avem pe cineva dintre ai noștri în Roma, care să țină locul ingerului păzitor lângă Papa?” Vorbe de aur, a căror valoare reală abia atunci vom putea să o pătrundem pe deplin, când procuratorul bisericii noastre, care trebuie să fie un preot pe cât de bun unit, pe atât și de bun Român — își va fi ocupat postul său...

„Biserica și Școala”.

„Vă este tuturor cunoscut, că atât Consistorul cât și Institutul nostru seminarial — teologia și pedagogia — luptă cu mari greutăți, din lipsa venetelor, din cari să echilibreze bugetul și să reguleze plățile tuturor conform timpului de azi, atrăgând astfel la centru tot cele mai bune forțe de muncă. În scopul acesta ven. sinod eparhial a votat între altele pentru sporirea venetelor fondului general, la dorința intelectualilor și cu generală însuflețire, și o dare culturală asupra tuturor intelectualilor noștri din eparhie — clerici, civili și militari — și anume prin partea II a concluzului nr. 48—1914

care sună astfel... (Din circulara P. S. Sale Dr. Miron E. Cristea).

„Conservatorul”.

(Din discursul dlui Marghiloman, nou alesul președinte al conservatorilor.) „Ați reputat asupra mea sufragiul d-voastre. Tot cu atâta dreptate le puteați întruni pe numele lui Ion Lahovari, lui Nicu Filipescu, lui Costică Arion, sau a unuia din voi, acei mai tineri, cari s'au impus atenției țării tot atât cât m'am impus poate și eu și al căror merit nu e inferior meritelor mele... Dar primesc fără govăire sarcina ori cât de grea e răspunderea prezentului. (Ovații)...

„Bobárnaci”.

La congresul bărbătesc
Ca și la cel femeesc
Se face lux, aceasta-i cert,
V'o spune sincer un expert!
Se face lux: — la cel dintâi
Mai mult de vorbe în pustii,
Pe când unde-s femei și fete,
Se face lux de — toalete!

INFORMAȚIUNI.

Ciudățeni.

XVII.

Iarăș una apocrifă?

Posta de azi îmi aduce de-a gata o ciudățenie: scrisoarea, pe care, cu mici îndreptări de interpunctie, o las să urmeze întocmai. E neiscălită. Poate să fie o mistificație, poate să fie în adevăr scrisoarea unui țaran. Declar însă cu toată hotărîrea: nu trebuie să i se dea nici decât altă importanță, decât unui document omenesc asupra felului, cum întâmplările din marea politică europeană, se oglindesc în cugetarea unui disparent atom din mulțime. — S. C. D.

Onorate dle redactor,

Când prind condeiul în mână ca să scriu, totodată vă fac cunoscut, că nu sunt învățat așa, ca să vă pot scrie articole pentru publicat în foaie, și nici nu i-am scris, pentru ca să publicați, cele ce mai jos urmează, ci numai ca să auziți, că ce se vorbește, adică ce șoptesc vecinii noștri de alt neam adică Sârbii. Iată de ce e vorba. De când cu prietenia româno-rușo-sârbă (?) vecinii noștri Sârbi, cari locuiesc printre noi, și noi printre ei, sunt foarte pretențioși față de noi, pentru că România și Sârbia s'ar fi înțeles să lucre împreună. Și mare e bucuria lor, când cetim prin foi, că Austro-Ungaria, trebuie să se împartă între vecinii ei, cari au mulți conaționali în această țară. Da, această veste s'a repetat mai de multe ori prin ziare. Pe mine mă interesează foarte mult, că ce credință, au vecinii noștri Sârbi, și de unde știu ei, că pe unde se va trage, linia de graniță între România și Sârbia, după ce va fi învinsă monarhia (?) Asta noi n'o știm, însă ei o știu, și o prorocesc, adică granița zic ei, trebuie să se înceapă, dintre Moldova-nouă și Moldova-veche, de lângă Dunăre, comitatul Caraș-Severin, și se va trage o linie cam oabla, printre comunele românești și sârbești, până la Mureș lângă Arad, rămânând orașele Biserica-Albă, Vârșet, Timișoara și Aradul cu toate împrejurimile lor în partea Sârbiei. Iar dela Arad, nu se știe trecevor ei mai departe peste Murăș, sau poate că acest riu va rămânea granița până la Tisa. Dar, se înțelese, că fiecare trage focul la oala lui. Frumos plan își închipuie Sârbii dela noi. Cam tot poporul de rând șoptește de acest plan, că, ce a fost cândva, pe vremuri pământ ocupat de Turci, e tot sârbesc, adică Timișoara a fost cetate turcească, acum ar trebui să fie sârbească. Deci dară, noi am crede că Sârbii sunt nebuni cu astfel de gândiri și șopte. Dar când ne gândim, că cum ar fi făcut ei, chiar anul trecut cu Bulgarii, ocupând Sârbia un însemnat teritor bulgăresc, mai că ne vine a crede, că ușor se poate întâmpla și în Bănat așa ceva de către Sârbia, deoarece cu toate pretențiile ce le are

România cu Rusia și Sârbia, totuși în sfârșit se pot întoarce altfel politica, pentru că Rusia are azi nevoie și îi chiar lipsește România, și aproape cât poate politica lor, iar în cele din urmă totuși cu orice preț ar voi ca Sârbia să iasă mare și tare. Deci dară, Sârbii lor li s'ar împlini acest plan, ca să rămână după război, granița s'ar stabili după cel din urmă sat sârbesc, iar câteva sute de mii de Români ar rămânea de noi sub jugul străin, și chiar supuși veniturilor, cari după dreptate ar trebui să rămână ei supușii noștri. Dacă ei au venit numai abea un veac și jumătate, de când au fugit de răul Turcilor din țara lor, iar acum ar fi împărății sârbești chiar și în pământul care de două mii de ani e al nostru.

Deci dară dle redactor, eu cred că d-voastră măestrul condeiului, a-ți putea foarte ușor, ca să străbateți până la urechile conducătorilor politice fraților din regatul liber român, a-ți putea chiar și prin cuvânt nu numai prin scris, să le dați de știre ce gânduri au vecinii noștri Sârbi. Și ca să ia bine seama, cum se leagă de Rusia și Sârbia, căci Sârbii sunt un popor foarte pretențios sau pretensivii poftitori cum se mai zice. Iar să bine vedem și din timpul trecut, cum Sârbii venind câștigă voivodina sârbească pentru un timp după anul 48, iar Românii băștinași în Bănat și cu altele laude de vitejie în războaiele cu Napoleon și câte și mai câte vitejii au arătat Românii și au făcut atât bine dinastiei, totuși nu putură folosi ce cerură prin deputatul A. Mocioni la anul 1860, adică titlul de cetățean român, un titlu cu mult mai josnic, decât pe care îl câștigă Sârbii ei de curând veniți, și încă în număr cu mult mai puțini decât Românii. Aceste observări ar trebui, ca toți Românii de pretutindeni să le auză și mai ales cei din părțile noastre. Dela opincă până la vlădică, ar trebui să fie mai îndrăzneți față de străini, cei prea lacomi, și să nu caute atâta la prietenia la deoarece prietenul te înșală mai ușor, ca dușmanul să față, cum zice proverbul bătrânilor strămoși: adă Doamne fereste-mă de prieteni, căci de dușmani, eu cam feresc și eu cât pot. Deci, dacă s'ar face, cum aude, aliații noștri liberi, căci doară mai au și ei pe cineva, să le ajute în politica lor. Adică frații de origine: Francezi și Italiani. Sârbia doară are destui Români, cuprinși în părțile ocupate dela Turcia, și ar trebui să mai poștească ceva și peste Dunăre în Bănat. Iar valea Timocului plină numai cu Români, ar drept s'o lase României, pentru pacea, care foarte mult o câștigă anul trecut prin ajutorul României, ca Rusia să înapoieze României Basarabia cât de curând atunc s'ar cunoaște prietenia mai sigură.

Dle redactor, până aud răspuns dela d-voastră la poșta redacției de primirea epistolei, și ce credeți despre cele scrise într'însa, nu-mi dau numele deplin că mă tem să nu deschidă cineva cartea pe cale, și să mă de val. Și vă rog să cam amintiți în foaie ce se cam potrivește, câți Români se află în partea Sârbiei ca a cuprins dela Turci și câți în Timoc, în Gracia, și în Albania. Vă rog să amintiți ce puteți și tot separat

Biserica-albă, în 15 Iunie 1914.

Cu stimă

Câmpeanu abona.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță vreme schimbăcioasă, în unele locuri ploi cu hărtuni.

Prognostic telegrafic: vreme moale, în multe locuri ploi.

Temperatura la amiazi a fost: 19.8 C.

Din România. La Iași va avea loc în curând o întrunire a mai multor cetățeni fruntași din Iași, în scop de a interveni pe lângă comitetul instituit pentru ridicarea unui monument lui Vlaicu, la Cătăușa ca monumentul acesta să se așeze în oraș, sau cel mult pe aleele dela Copou pentru a putea fi văzut mai mult de public.

— Cu prilejul vizitei țarului, M. Sa regele Carol a acordat următoarele distincțiuni:

Baronului Fredericks și amiralului Nyoff, cordonul ordinului „Carol I”. Excelenței sale dlui Poklewsky, Koziel, plenipotențiar al Rusiei la București și baronului Schillingg, marele cordon al „Stelei României”. Dlui de Kartamișef, delegat al

INȘTIINȚARE.

HI 1879

Aduc la cunoștința on. public, că mi-am amplificat atelierul de croitorie cu un magazin de haine gata pentru băieți și copii cu mantale de tranziție și mantale de gumă. — Prețuri fixe convenabile. — Serviciu prompt. — La dorință în provincie trimet mustre.

Roagă binevoitorul sprijin:

HIRSCH ANTAL,

croitor domnesc ARAD, Andrassy-tér nr. 22.

Rusiei în comisiunea europeană a Dunărei, mare ofiter al „Stelei României”. Dluj Cerbacef, secretar de legație, insignele de comandor al „Stelei”, iar dlui Richter, vice-consul al Rusiei la Constanța, insignele de comandor al „Coroanei României”.

— Ieri, Vineri, 6 Iunie v. c., la orele 2, Academia Română a ținut ședință publică, în care d. N. Iorga a făcut o comunicare despre: „Veneția și Ștefan cel mare”.

— Prefectura de Mehedinți telegrafiază ministerului de interne, că din cauza ploilor torențiale, comunicația a fost întreruptă în tot județul. Au fost distruse locuințe și s'au înămolit semănături. Pagubele sunt foarte mari. Sunt și victime omenesti.

— M. S. regele Carol a semnat decretul prin care se amnestiază toți concediații și rezerviștii români, nesupuși la viză, dezertori, omiși sau nesupuși la ordinele de chemare, cari în momentul când s'a decretat mobilizarea armatei române, n'au putut răspunde la ordinul de mobilizare, fiind întrebuințați de către armata bulgară și care la înapoierea lor în comunele de reședință, acestea au fost ocupate, iar astăzi fac parte din teritoriul anexat.

Pentru a se bucura de această favoare amnestiației, trebuie să dovedească că erau stabiliți în teritoriul anexat și că din împrejurări independente de voința lor, n'au făcut la timp cererile cuvenite pentru a fi amnestiați.

— Din inițiativa unui comitet s'a ridicat în Târgoviște un monument în memoria eroilor Potlogeni, căzuți pe câmpiile Bulgariei în campania anului 1913. Monumentul reprezintă „Un Vânător” turnat în bronz de sculptorul V. Răscanu, după modelul dlui Aristide Iliescu și a costat suma de 10.000 lei, donați de primărie și Banca populară „Frăția” din sus zisa comună. Solemnitatea inaugurării va avea loc în ziua de 15 Iunie v. La această festivitate vor participa și dnii miniștri I. I. C. Brătianu, V. Morțun și I. G. Duca, precum și un număr însemnat de demnitari.

Cu această ocaziune se va inaugura noul local al băncii populare și se va distribui și medalia „Avântul Țării”.

Printul Hohenzoln, noul ambasador la Berlin al Monarhiei noastre, este salutat cu rezerve din partea ziarului „N. Fr. Presse”, aservit după cum se știe guvernului maghiar. În schimb plecarea lui Szögyény-Marisch, prietenul din copilărie al lui Kállay, care creia se Bosnia și al răposatului moștenitor de tron arhid. Rudolf, este apreciat ca un diplomat și o personalitate mareantă. Sz.-Marisch a fost ambasador timp de 22 de ani.

Către cetitori. Neconținut ne vin plângeri, dela cetitori, că ziarul sosește cu întârzieri de mai multe zile, și astfel serviciul nostru de informație nu poate fi apreciat. Înștiințăm deci publicul, că ziarul nostru se tipărește noaptea și se expediază cu trenurile de dimineață, în toate direcțiile. Astfel ziarul sosește după prânz ori seara, în toate orașele din Ardeal, Bănat și Ungaria. Dacă nu se desface și nu se împarte încă în aceeași seară, vina e a poștei, sau a întrerinderii, căreia se trimite ziarul. Cetitorii noștri să reclameze deci cu stăruință, desfacerea momentană. Noi primim știrile, prin telefon, noaptea la orele 9 și 12, prin urmare ele ar putea sosi destul de îngrabă în mâna cetitorilor. Uneori, poate să fie întârzieri și din pricina biroului nostru de expediție. Rugăm să ni se comunice supărările, și mai ales să ni se comunice, dacă în urma plângerii s'a făcut îndreptarea în adevăr??

Societatea „Clubului român” din Viena și-a ales în adunarea generală din 4 Iunie a. c. următorul comitet: protector d. general Al. Lupu, președinte R. Chirilă, vicepres. Gh. Pușcaș, primsecretar Al. I. Iorga, secretar Avr. Besoi, casier I. Radu, controlor Gh. Besoi, suplenti P. Buba și I. Cismaș, bibliotecar Gh. Beu. Comisia de control: d. general Al. Lupu, d. Dr. Lazar Popovici și d. Gh. Vitencu.

Pe jos în jurul pământului. Aflăm din București că d. Leo Webden, ziarist german din Karlsruhe, care împreună cu soția sa a întreprins o călătorie pe jos în jurul pământului a petrecut alaltăieri în București. Simpaticii turiști concurează prin întreprinderea lor turistică la premiul de studii Amol, pentru care mai concurează un belgian și un francez. D. Webden a pornit la drum din Berlin la 6 Iunie 1913 și a parcurs pe jos până la București 9950 kilometri. Soția sa a făcut o parte din drum, vreo 6250 klm., de asemenea pe jos.

Luni își vor continua drumul spre Bulgaria. Drumul pe jos în jurul pământului trebuie făcut cel mai târziu până în 6 Iunie n. 1916. Turiștii se susțin prin taxele de intrare la conferințele lor și prin vinderea unor cărți ilustrate.

Plenipotențiarul român din Albania atacat de presa austriacă. Presa vieneză, precum se știe, duce o luptă aprigă contra reprezentantului Italiei la Durazzo, baronul Aliotti. Acum „Neue Freie Presse” critică și pe reprezentantul României de acolo, d. Burghela, spunând: Aflăm din sursă autorizată albaneză, că atitudinea plenipotențiarului român la Durazzo e criticată de elementele credincioase principelui de Wied. După cum se știe, plenipotențiarul român este și decanul corpului diplomatic din Durazzo. Se crede că el se află sub influința baronului Aliotti și are o atitudine cam rezervată față de interesele principelui de Wied. Cum însă România a fost aceea, care a acordat o protecție deosebită principelui Wilhelm, întrebarea este, dacă guvernul român aprobă în totul purtarea dlui Burghela.

D. Dr. Dillon celebrul ziarist englez, redactor la marele cotidian „Daily Telegraph” a publicat în „Contemporary Revue”, un interesant și documentat studiu asupra situației politice internaționale. Un capitol e rezervat în acest studiu României și operei indeplinite de d. Take Ionescu, șeful partidului conservator-democrat. D. Dillon spune între altele că grație acțiunii moderne a regelui Carol, România și-a cucerit o situație de influență preponderantă în balcani”.

Sassonow și Cincinat Pavelescu. Ni se scrie din Brașov: Ministrul de externe Sassonow a întreprins o călătorie până la Predeal și pe valea Timișului, în 3 (16) Iunie a. c., întovărășit de ministrul președinte al României, d. Ion Brătianu, și de alți bărbați de stat români. La Sinaia i s'a dat ocazia să facă cunoștința dlui Cincinat Pavelescu. I l'a recomandat d. ministru președinte, în Palace Hotel. D. I. Brătianu a amintit lui Sassonow de darul improvizator al judecătorului din Sinaia și amândoi bărbații de stat l'au întrebat pe poet dacă n'are la îndemână ceva pentru ministrul rus. „Nu excelentă, n'am nimic deocamdată”, a răspuns d. Cincinat Pavelescu ministrului rus, cu toate că avea următoarea epigramă în buzunar:

*„Pari blând și bun. În tine nimic nu-î sinistru,
Dar zâmbetul tău dulce mă taie ca o sabie —
Când mă gândesc, o, Sassonow, că ești ministru
Și peste scumpa noastră — Basarabie.”*

Al 10-lea congres socialist internațional. În ziua de Duminecă, 23 August st. n., se va deschide în Viena al 10-lea congres socialist internațional. El va dura 7 zile, adică până la 29 August st. n. Partidele socialiste de pretutindeni au fost invitate de biroul socialist internațional să-și aleagă delegații pentru acest congres.

Ordinea de zi a congresului este de o mare importanță pentru proletariatul mondial. În ultima ședință a biroului socialist internațional, care s'a ținut la 14 Decembrie 1913 în Londra, ea a fost astfel stabilită:

1. Lipsa de lucru. — Raportori: Molkenbuhner (Germania), Mac Donald (Anglia) și Vailant (Franța).

2. Scumpirea traiului. — Raportori: S. Webb

(Anglia), O. Bauer (Austria) și Dr. Justo (Argentina).

3. Imperialismul și arbitragiul. — Raportori: Haase (Germania), Keir Hardie (Anglia), Jaurès (Franța) și Vliegen (Olanda și Danemarca).

4. Alcoolismul. — Raportori: Vandervelde (Belgia) și Wurm (Germania).

5. Situația condamnaților politici în Rusia. — Raportor: Dr. K. Liebknecht (Germania).

Congresul va avea loc în marele local „Grosser Musikvereinsaal” (Wien I. Dumbastrasse 3 și Karlsplatz 6), local care este destul de încăpător pentru ședințele plenare și ale diferitelor comisii.

În Bihor — ni se scrie — nu se lucrează aproape nimic pentru pătura de jos a poporului. Poți număra pe degete comunele, unde află procești conștii de chemarea lor. Astfel țărăimea, care în cea mai mare parte locuiește în ținuturi puțin roditoare, carbă în întunec beznă, trăiește într'un indiferentism de nedescris! Punctul cel mai negru îl formează cătunele din jurul Beiușului, așezate pe la poalele munților. În Beiuș se ridică falnic farul luminător cu atâția profesori români, dar, durere, nu-i prea vedem pe la sate. Se fac mișcări și pregătiri pe la Oradea (Hilaria) și pe la Beiuș (Lyrta), însă din acestea țărani noștri nu se înfruptă. Cauza? Indiferentismul lor naiv.

Între astfel de împrejurări nu s'a făcut lucru de prisos, când d. Vasiliu Onea, student la litere, a ținut poporului din Cociuba inf. în Dumineca Rusaliilor sub auspiciile Astei, o conferință populară despre „Folosele învățământului”. Școala profesională — unde ne adunam — era tixită de oameni. Li s'a atras atențiunea asupra legii electorale, care pretinde știința cetitului și scrisului, pretinde testimoniu despre cele șase clase elementare, cari, durere, în școala noastră profesională din loc nici de când a intrat în vigoare legea apponyană nu se estradează, iar ziarele în decursul anilor le nimicesc.

Și s'a vorbit în fine despre însemnătatea cultivării limbii românești încheind conferința cu citirea poeziei lui Sion. Mult au conlucrat la reușita conferinței și dd. I. Costa și N. Popescu, învățător și preot în loc.

— Aci este foarte mult de făcut. Analfabeții dau un procent mare. Școala profesională înclină spre ruinare. O compătimește și ei, dar nu le trece prin minte să prelimizeze cheltuiala pentru reparare. Au multe alte cheltuieli, între cari amintesc procesele cu grămada. Aproape ficcare om mai cu dare de seamă poartă câte un proces. Mai bănuie în comună și secta nazarinenilor, care numără la 20 de bărbați și tot atâtea femei, dacă nu și mai multe. Aceștia sunt morți ce privește mișcările noastre culturale și naționale.

— La examen pentru dreptul de vot s'au prezentat numai 10 inși (comuna are 1516 locuitori), a fost respins numai unul. Nădăjduim însă, că în urma împrejurărilor de acuma și în urma sfortărilor Astei se vor trezi și bihoreni din somnul strămoșesc. — *Coresp.*

Membri pe viață la „Societatea meseriașilor români din Blaj” s'a înscris maturanțul Vasile Cuparescu, fiul dlui Dr. Ioan Cuparescu, medic dentist în Viena, plătiind taxa de 50 cor.

Toastul țarului Rusiei la Kișinău. Se anunță din Kișinău, că răspunzând cuvântării de bunăvenire a mareșalului nobilimei din Basarabia, țarul a spus: „În numele împărătesei și al Meu, exprim recunoștința comună nobilimei din Basarabia pentru primirea sa ospitalieră și pentru sentimentele cari s'au manifestat aci. Suntem fericiți că am putut vizita Kișinăul și să fim față la inaugurarea monumentului țarului Alexandru I. Timp de o sută de ani Basarabia a arătat într'un mod efectiv că e legată Rusiei prin legături de inimă și că e inspirată de sentimente rusești. Ridic paharul meu și beau din toată inima în sănătatea nobilimei basarabene precum și pentru prosperitatea provinciei”.

În Alba-Iulia în 18 Iunie n. s'a deslănțuit asupra orașului o furtună cu tunete și fulgere și cu o

LIPIK BĂI TERMIALE ȘI NĂMOLOASE VINDECĂ CU SIGURANȚĂ CU
 temperatura de 64° C, cu radioactivitatea isvoarelor sale cu nămolul său
reuma, ischias, exsudate, dureri de oase.
 cu termele alcalice
catar, dureri de stomac, diabet și dureri nervoase.
 cu isvoarele de conținut iodic
boalele copililor, constipația și arterioscleroza.

Cură de băi, — de băut și de nămol. (● Bucătării dietetice. ♦ Sezon peste întreg anul. ♦♦ Sistem penzionar cu băi.
 Bo 2074 Prospecte trimite franco direcțiunea: **DIRECTION DES THERMAL-u. SCHLAMM-BADES, L I P I K.**

ploaie torențială, — cam pe la 3 ore d. a. Cu această ocaziune trăsnetul a lovit pe băiatul de 12 ani Iulius Păclișan a lui Vasile Păclișan din A.-Iulia, și o vacă din vitele ce mâna copilul pe drum. Atât copilul, cât și vaca au rămas morți pe loc. Nenorocirea s'a întâmplat pe drumul de țară, în capul orașului de către Partos, în apropierea fabricii de electricitate. De-o săptămână ploile se varsă neîncetat și Murășul crește mereu. — I. M.

Teribilă catastrofă aviatică lângă Viena.

Astăzi înainte de amiază s'a întâmplat o teribilă catastrofă aviatică în apropiere de câmpul militar de aviație dela Fischamend. Unul dintre cele mai falnice dirijabile austriace, cu care s'au ridicat șase ofițeri, în timpul manevrărilor s'a ciocnit cu un aeroplan condus de cunoscutul ofițer aviator Blascke, împreună cu alți doi ofițeri. Aeroplanul avea misiunea să se ridice deasupra dirijabilului, de care însă atât de mult s'a apropiat, încât elicea a spart căptușala balonului, care a făcut explozie. Aeroplanul dela înălțime mare a căzut strivindu-i sub el pe cei trei ofițeri; cei 6 ofițeri; de pe dirijabil au ars scrum. Știrea s'a răspândit cu iuteala fulgerului și din Viena, au plecat mii de oameni la fața locului.

Tarul Alexandru II în București. D. Teleor publică în „Minerva”: „Vizita țarului Nicolae al Rusiei, e un fapt care ne onorează foarte mult. Dar, unii au spus că Majestatea Sa e cel dintâi țar care ne-a onorat prin vizita Sa. Eroare absolută! A mai fost la noi și bunicul țarului actual M. S. Alexandru II în timpul războiului românoruso turc. Să amintim câte ceva din acele vremuri. Declarând Rusia război Turciei, țarul Alexandru II pentru a însufieți trupele a plecat însus din Petersburg spre câmpul de război și cea dintâi etapă a M. Sale a fost la Ploești unde a stat în casele unui proprietar Negulescu, — cine-o fi fost, nu știu. Tarul a stat cam multel la Ploești, și gazetele dădeau zilnic bulletine despre cele ce se petreceau în cartierul general împărătesc. După o trecere de vreme, țarul a venit la București și a tras, bine înțeles, la palatul regal, care pe atunci era foarte mic, atât de mic că n'ar fi putut da ospitalitate la două familii mai numeroase. Regina în scrierea sa *Bucarest* din publicația: „les Capitales du Monde” spune că palatul era foarte modest și că igrasia se ridica dela pământ până la tavan”. Că palatul în care sezuze Vodă Cuza era mic, e just. Dar, în privința igrasiei, mă declar contra, căci casa lui Dinicu Golescu construită la 1833 n'avea nici pic de igrasie. Ca probă, că mărindu-se palatul, după proclamarea regatului, acele ziduri istorice, vechi au rămas în picioare, și nici un hidrofugo nu le-a atins. Tarul Alexandru a observat principelui Carol cu prilejul șederii sale în București, că Măria Sa n'are palat. Aceste vorbe s'au auzit și presa mondială a scris că avem un prinț fără palat.

Dela București țarul s'a dus spre Dunăre și a conăcit la Zimnicea într'o casă de pe malul Dunării, casă foarte modestă, ce avea și mobilă foarte simplă. Declar pe onoarea mea că am dormit ceva mai târziu, printr'o împrejurare neprevăzută, și eu, ca copil în patul în care a dormit țarul și îmi amintesc ce felicitări am primit dela stăpânul casei a doua zi: „Știi d-ta unde ai dormit? În patul unde a dormit și țarul mării Rusii? „Din momentul acela m'a apucat un acces de grandomanie care s'a risipit la birtul economic unde mâncau lucrătorii săraci, sacagii, căruțași, hamali din port, etc. etc.

În război, țarul s'a întors iar în București unde mării duci umblau cu toți oamenii, și încă marele duce Alexe, a avut și un accident de sanie prin strada Lipsani căci iarna fiind grea în mijlocul numitei strade erau munți de zăpadă. Am mai putut vedea noaptea pe la orele 10 pe M. S. țarul într'o sanie alături de regele Carol, trecând pe dinaintea universității. Regele îi arată clădirea universității, iar țarul par'că-l văd, a ridicat capul din gulerul lat de blană scumpă, a holbat ochii mari spre școala înaltă și... sania a dispărut...”

Înștiințările pentru primirea în școala de cadet din Sibiu să se facă până inclusive 5 Iulie n. a. c. Atragem atențiunea celor interesați asupra acestui comunicat pe care-l primim din partea comandantului acelei școale.

La școala comercială din Timișoara următorii studenți au terminat: Iosif Albu, Ioan Frățilă, Oct. Homorogau, Nicolae Iorgovan, Mihail Moise, Traian Lazăr, Emil Faur și Pavel Popoviciu.

Misiunea militară română în Japonia. Dnii general Cotescu, locot.-colonel Alevra și căpitan Arion din marele stat major al armatei române, au primit misiunea de a pleca în Japonia spre a studia progresele armatei japoneze și a răspunde totodată vizitei ofițerilor japonezi în România.

Tarul Rusiei a dăruit cu prilejul vizitei sale la Constanța, 10 mii lei săracilor din acel oraș și 5 mii lei pentru personalul palatului regal.

A. S. R. principele Carol a părăsit Constanța ieri, Marți, scara la 10 ore pentru a se întoarce direct la Potsdam, unde-și face serviciul în garda imperială.

Decorațiunile oferite de țar. Cu ocaziunea vizitei țarului s'au conferit următoarele decorațiuni:

Dlui **I. Brătianu**, prim ministru, marele cordon Alexandru Newski, iar dlui **Sassanow** i s'a conferit de către suveranul român colanul Carol I. Dlor miniștri **Costinescu** și **Porumbaru**, li s'a conferit marele cordon al Vulturului alb. Dlor **Take Ionescu**, **Marghiloman** și **I. Lahovary**, foști miniștri, care aveau marele cordon Sf. Ana, țarul Rusiei le-a oferit câte o splendidă tabacheră în aur, încrustată cu diamante și purtând stema imperială rusească. Dlor generali **Bogdan**, **Culcer** și **Iarca** li s'a conferit marele cordon al ordinului Sf. Ana. Aceiași distincțiune a fost conferită și dlui amiral **Eustațiu** și dlui **Nanu**. Dlui general **Socec**, i s'a conferit marele cordon al ordinului Sf. Stanislaus, toți ceilalți dñi miniștri au primit marele cordon al ordinului Sf. Ana. Dlui **Const. Brătianu**, șef de cabinet, i s'a conferit ordinul Sf. Stanislaus în gradul de mare ofițer. Dlui **Corbescu** prefectul poliției capitalei, i s'a conferit marele cordon al aceluiaș ordin. Dlui **St. Belu**, șef de cabinet al ministrului de interne i s'a conferit ordinul Sf. Ana în gradul de comandor. Dlor generali **Robescu** și **Mavrocordat** li s'a conferit marele cordon al Vulturului alb.

Concursul de porturi naționale din Craiova. Duminică a avut loc în parcul Bibescu din Craiova concursul de porturi naționale, organizat de „Liga Culturală pentru județele din Oltenia. Concursul a fost presidat de dna Călăreanu.

S'au decernat următoarele premii: două a câte 50 lei trei Sofia Stănescu din com. Dobridor (Dolj) și Tinca Grasu din com. Ciupercei-vechi (Dolj); trei premii al II-lea a câte 30 lei drelor Anastasia Florescu din com. Dobridor (Dolj), Zoe Georgescu din Craiova și trei Maria Brăndulescu din com. Glogova (Mehedinți), cinci premii al III-lea drelor Mița Mondea și Maria Bălcăt din com. Glogova (Mehedinți), Alexandrina Mihăilescu din Craiova, Maria Ionescu din com. Urzicuța (Dolj) și Aneta Popescu din com. Grindeni (Dolj).

Omagiul Olandei pentru regina Carmen Sylva. Cetim în „Gazette de Hollande”: „Miercurea trecută, după cum am anunțat, a fost reînviat în palatul legățiunei române excl. sale dlui Mitileneu, ministrul plenipotențiar al României la Haga, omagiul Olandei pentru regina Carmen Sylva, cu ocazia aniversării de 70 ani, celebrată la 29 Decembrie. Acest omagiu consistă într'un splendid album conținând producțiuni artistice, literare și numeroase iscălituri ale admiratorilor din Olanda, ai augustei regine, mare poetă și femeie de bine.

Remiterea acestui album s'a făcut prin comitetul executiv; președintele de onoare, primarul orașului Haga, Ihr. Van Karnebeck, vicepreședintele, Wily Martens, profesorul Slytermann, consilierul artistic. Președinta, dra Baelde, n'a putut azista. Președintele Van Karnebeck a ținut un mic discurs bine simțit, la predarea casei ce conținea albumul, la care a răspuns d. Mitileneu”.

Episcopul Nifon decorat de țarul Rusiei. Ni se scrie din Constanța. Printre persoanele decorate de M. Sa țarul Nicolae al Rusiei, cu ocazia vizitei dela Constanța este și P. S. episcopul Nifon al Dunărei de jos, căruia i s'a acordat marele cordon al ordinului „Sf. Ana”.

Femenismul la noi. Dsoara Cornelia Brediceanu, fiica înflăcăratului român și mult regretat șef politic al bănătenilor, — a dat examenul de maturitate la școala comercială română gr. or. din Brașov cu foarte bine. Sincere urări de bine.

Analiza unui entuziasm. Sub acest titlu „Viitorul” publică o frumoasă impresie dela vizita țarului Rusiei din care noi extragem următorul pasaj foarte frumos:

„În acest recent eveniment sunt mai mulți factori componenți cari lucrează la producerea sentimentelor noastre. E mai întâi conștiința că suntem un popor din cele ce înseamnă ceva în lume, dacă cel mai mare potentat; Cesarul imensului ocean slav; stăpânitorul aceluia mozaic de rase, în care aziaticul se învecinește cu europeanul; stăpânitorul unui teritoriu care se mărginește pe de o parte cu Moldova și de cealaltă parte cu... Japonia insulară, a venit la noi, în vizită oficială și plină de curtuozie...”

„Dar mai este ceva: Vizita țarului Rusiei re-a făcut să vedem pe cel mai iubit de poporul său din suveranii Europei, călărind în fruntea armatei cu o vigoare care n'a avut pereche decât în prestața marțială ce face din M. S. regele Carol o figură de medalie. Și când știm că mai acum câțiva ani se vorbea mereu de boala ce amăra pe marele rege, sănătatea Lui de acuma și vigoarea de care a dat dovadă, ne face pe toți să fim veseli, să ne simțim scăpați de o grijă și de o durere lesne de înțeles...”

x În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3 ori pe zi, înainte de mâncare, câte o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u.** (Mi 1621)

Fiind chiar acuma timpul împlătitului, Vă atrag atențiunea asupra faptului, că cea mai mare fabrică din Budapesta are anul acesta prea multe batoze (dube) de 720 până la 1000 mm. și le-ar vinde cu preț foarte moderat și pe lângă garanță mare. Vă servește și cu motoare, mașini cu aburi etc. tot cu preț moderat. La dorință Vă trimite cataloage.

AVIZ CĂTRE PUBLICUL ROMÂN. Cunoșcând multele lipsuri ale poporului nostru dela sata, am deschis în Budapesta un *Birou de informații* ca în folul acesta să stau în ajutorul publicului român în ori care afacere ce se ține de Budapesta.

Dau informații referitor la rugărite înaltele ministeriului ori Curiei. Urgitez rezolvarea lor și rog rezolvare favorabilă. Mijlocesc împrumuturi ieftine pe amortizare și vânzări de moșii și păduri.

Cine vrea să-și cumpere locomobile, motoare, moară, mașini de împlătit mânate cu locomil, cu motor, cu cai ori cu mâna, mașini de sămănat grâu, de cosit grâu, ori iarbă, pentru adunarea fânului ori despolierea cucuruzului, pluguri etc să îmi scrie mie căci gratuit îl recomand fabricii de unde își poate cumpăra toate aceste pe rate și cu prețuri mai ieftine ca la agenții jidovești. Scopul meu este ca țaranul român să-și cumpere marfă bună din mâna primă și cu garanță mare. Să vă feriți de firme cari nu sunt fabricii. Să vă feriți de agenți jidovi căci vă înșeală.

Vă recomand o invenție nouă: o morișcă cu 2 petri și sită mânăta cu mâna care face 100 kg. făină la zi. Prețul e 320 cor. pe rate.

La dorință trimiț gratuit planuri de mori și catalog ilustrat despre toate recvizitele economice.

Cu stimă:

Ne 2036—15

L. OLARIU.

Budapest, II., Margit-körut II.

x Nadler és Dr. Schönfeld fabrică de orloage pentru turnuri, *Budapesta VIII. Prater 9.* O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați livrează cele mai perfecte orloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor.

Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru orologioarele liferate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru. (N 2126)

Căruia îi lipsește necesara mișcare a corpului la acela în curând se ivește lipsa de apetit, după mâncare perturbații în mistuire, boli îndelungate de stomac, încuieri tenace, boală de ficat și hemoroizi. Aceste boale le vindecă **apa amară** naturală FRANZ IOSEF, dacă în câteva săptămâni dimineața pe nemâncate, sau seara înainte de culcare beți în fiecare zi câte un pahar. Revista medicală londoneză „Lancet” a analizat această apă și a ajuns la convingerea că această apă merită recunoștință. De vânzare în farmacii, drogherii și băcăni. (Hi 1867)

Cronica socială.

Comitetul despărțământului „Șimleu” al Asociațiunii invită la a 47-a adunare cercuală care se va ține în 5 Iulie 1914 st. v. în comuna Marea.

Tinerimea academică din Șimleu și provincie invită la concertul împreună cu petrecere, ce va avea loc în 12 Iulie st. n. a. c. în Șimleu (Sala teatrului).

Bibliografie.

Primum la redacție următoarele cărți și reviste:

Dr. Silviu Dragomir: Relațiile bisericești ale Românilor din Ardeal cu Rusia în veacul XVIII. O lucrare actuală și de mare valoare a eminenței istoric și colaborator al nostru. — Sibiu, Tip. arhidiecezană, pg. 56, fără indicarea pretului.

„**Convorbiri Literare**” (a. XLVIII, Nr. 4, Aprilie 1914) de sub direcția dlui S. Mehedinti, profesor universitar, cu următorul cuprins: Iacob Negruzzi: Din copilărie (amintiri), M. Bezza: Presimțiri (versuri), Petru Andreiu: Metafizica lui W. Wundt, C. Papacostea: Din Odiseea lui Homer (Cap. V.), Mihail Negru: Răsare soarele (poem dramatic), G. Bogdan-Duică: Școala normală cum este și cum trebuie să fie, V. Voiculescu: Din a vremilor risipă (versuri), I. D. Ștefănescu: Admirația activă a operei de artă, I. Minea: Pierderea Amlașului și Făgărașului, General G. V. Năsturel: Correspondență veche, K. Douglas Wiggin: Rebecca dela Valea Soarelui (roman). Cronică literară, istorică, școlară și economică. Abonamentul pentru Austro-Ungaria 12 cor. anual. Red. și Adm. București, str. Racoviță 12.

„**Junimea Literară**”, an. XI, Nr. 4—5, apare în format nou (octav) sub conducerea dlor Dr. Iancu I. Nistor și Gh. Tofan (Cernăuți, str. Reședinței 2-a. Sumarul: Dr. I. Nistor: Documentele lui Ștefan cel Mare, Dr. I. Grămadă: Luceafărul, I. Tomoiagă: Sufletul în calea morții, Dr. Traian Brăileanu: Cultură și politică, Dionisie Olinescu: Tesaurul roman la Cuciurmăre în Bucovina. Cronică literară etc.

„**Cosinzeana**”, Nr. 24, cu numeroase ilustrații (vizita regelui Carol la Silistra) bucăți literare în proză și versuri, notițe.

ECONOMIE.

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 20 Iunie.

Grâu pe Octomvrie	12.99
Grâu pe Aprilie 1915	13.09
Secară pe Octomvrie	9.41
Ovăș pe Octomvrie	7.94
Porumb pe Iulie	7.66
Porumb pe August	7.82
Porumb pe Maiu 1915	7.41

Ultima oră.

Di T. Mihali despre statificarea administrației.

Președintele clubului nostru parlamentar, d. Dr. T. Mihali, ne-a făcut următoarele declarații:

„Fără îndoială, situația actuală în administrație e absurdă. Fapt este, că cele mai multe năpăstuirii economice, politice, culturale și naționale, avem să le suferim din pricina mizeriilor administrative. Pentru acest motiv reforma electorală era o necesitate ardentă. Dar proiectele guvernului, prezentate camerei, nu ne pun în vedere dispoziții, ce-ar fi potrivite să înlăture mizeriile. Din contră, în multe privințe vor crea o situație inferioară celei de azi. De aceea, în parlament vom combate proiectele.

Un șef albanez în misiune la regele Carol.

Șeful albanez Kristof Mexi a fost trimis de către principele Albaniei cu o misiune confidențială la regele Carol. În Triest șeful albanez interviat de mai mulți ziariști a declarat că situația în Durazzo de fapt e critică, dar nu e chiar așa îngrijitoare cum se crede în străinătate. Orașul nu e periclitat. Malisorii sânt în număr cu mult mai mare decât răsculații și deși de fapt isbucnește din când în când panică între locuitorii, liniștea se restabilește totdeauna foarte repede. Principele va rămâne în orice caz în Durazzo. Privitor la întrebarea că oare răsculații primit-au semne din oraș, Mexi le-a răspuns, că e foarte probabil, dar că Italianii să fie trădătorii e un lucru cu totul exclus. Frunțașul albanez și-a continuat azi drumul spre București.

Imprumutul Bulgariei.

Ziarul francez „Le Journal” află din sursă particulară, că s'a încheiat o înțelegere între guvernul bulgar și un grup financiar francez relativ la un împrumut de 500 de milioane. Bulgaria primește acum un avans de 80 de milioane, căruia va urma în curând achitarea sumei totale.

Situația în Albania.

În Durazzo situația s'a liniștit într-o câțva. Șrapnelele de pe vaporul „Hertegovina” par a-și fi făcut efectul, căci până acum răsculații n'au mai încercat un nou atac. Ieri după amiază locuitorii mohamedani ai orașului au ținut o adunare, în care au hotărât să trimită 4 hodja în Siak ca să-i provoace în numele lor să depună armele. Doi dodja reîntorcându-se au adus știrea, că răsculații sunt aplicați să-l recunoască pe principele Wilhelm, dar cer deocamdată un armistițiu de 2 zile. Ei au fost autorizați să promită răsculaților armistițiu cerut, dar cu condiția ca doi ofițeri ai răsculaților să fie trimiși la Durazzo, ca garanță că armistițiu va fi respectat și nu vor începe un nou atac.

După cum e informată „Corriere della Sera” răsculații ar fi adus la cunoștință comisiei de control că ar fi aplicați să înceapă tratativele de pace cu comisia, dar în nici un caz cu principele Wilhelm.

Între comisia de control și guvernul albanez s'au ivit dealtcum neînțelegeri cari agravează numai restabilirea păcii.

După cum anunță Messagero azi au fost deținuți în Durazzo un ofițer de jandarmerie și 2 jandarmi, cari au fost prinși că au dat semnale răsculaților. Alți doi jandarmi au fugit când au fost descoperiți.

Ieri noapte pe la orele 1 s'au auzit mai multe împușcături în oraș, și s'a constatat că prin aceste s'a încercat înspăimântarea locuitorilor și de sigur au fost date de mohamedani, cari stau în legătură cu răsculații. În legătură cu acest incident au fost deținuți încă ieri noapte negustorul Hadji Suleiman, la care s'au aflat mai multe puști Mauser.

Spre seară a sosit știrea în oraș că Prek Bib Doda a sosit în oraș la 4 ore depărtare de Durazzo și pe mâine plănuiește un atac împotriva răsculaților dela Siak.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Societatea de cultură, Vaskö. Am primit 14 cor. în abonament pe sem. II. 1914.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

O domnișoară

română, în etate de 16 ani caută loc la o familie rom. ca fată de casă sau crescătoare de copii. Posede limbile română, maghiară și germană. Se aplică și în România. Ofertele să se trimită la:

Adm. ziarului „Românul”.
(Ve 2213)

Se caută

doi elevi

la tipografia „Concordia”. Reflecțanții au să fie împlinit vârsta de 14 ani și să fi absolvat cel puțin 2 clase civile ori gimnaziale. Doriții să se adreseze la administrația ziarului.

Park-sanatorium

BUDAPEST, VI, Aréna-út 84/b.

Városliget.

Desp. urologic, pentru suferinzi de boale de

rinichi — băsică

și postată.

Le 2058

Bătăturile,

scorticenja pielei, urciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți

„CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francat
1 coroaună 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la progătitor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „CORDANĂ” în Győr.

„Matteine”

antepriinză pentru stărpirea ploșnițelor și a molilor,

Arad, str. Tabajdi Károly 1.

(Telefon: 10—45)

(Proprietar: Fischer)

Execută pe lângă un preț anual moderat asigurări de plante, oteluri, institute, locuințe mai mari, împotriva părăsiților. — Execută nimicirea definitivă a ploșnițelor și a lavrelor acestora și pe lângă garanță de un an.

Garai Károly

maestru de mobile de fer și aramă

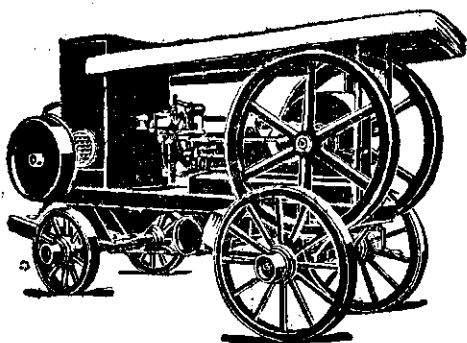
ARAD.

OFERĂ: mobile de fer și de aramă, matrași de sârmă, șezuturi de sârmă pentru trăsuri, paturi pentru copii și trăsuri pentru copii, garnituri de aramă mese pentru spălat complete, paturi și matrași ce se pot strânge. Aranjamente pentru hoteluri și cafenele pentru spitale și institute.

PRIMESC spre executare orice lucrare în această branșă cu prețuri foarte convenabile. (Ga 1785)

Comandele din provincă se execută prompt.

Fabrică
le mo-
toare cu
gaz în
Drezda
soc. pe
acții mai
naște
Moritz
Hille.

Cea mai veche și mai mare fabrică de motoare cu gaz în germania-centrală.

Agentură principală: **KALMÁR ERNŐ**, mașinist diplomat
BUDAPEST, VI, Podmaniczky-u. 4. Telefon 22-76.

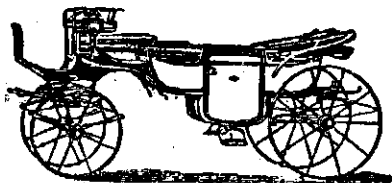
Motoare în orice mărime. — Motoare cu benzină, gaz, petrol, oleu brut, gaz terestru, Diessel și absorbitoare. Prospecte și trimiterea inginerului la fața locului gratis. (Ke 1592)

Mamele bune se îngrijesc să dea copiilor de cină prăjituri nutritive și gustoase. Cu puțină ostentă și cu puțină cheltuială se pot pregăti prăjituri dulci excelente cu prafurile puddingului lui Dr. OETKER, cari se pot căpăta în extracte de vanilie, smeură, mandulă lămâie și ciocolată iar copii le consumă cu multă plăcere. Dintr'un pachet de 15 fileri de praf pudding adăogând un jumătate litru lapte, 2 ouă și 5 dkgr. zahăr se poate pregăti o cină excelentă pentru 5-6 copii. Deoarece puddingele se pregătesc cu lictar de poame, fără smântână, acestea promovează gustul și valoarea nutritivă. Ke 1808

Prima fabrică de trăsuri, cu instalațiunile de mașini este a lui

Kovács István

Temesvár-Józsefváros, str. Fröbel nr. 58.
(Casa proprie).

Fabricant de trăsuri și autocaroserie, furnisorul postelor reg. ung. și mehanizmelor militare. — Mare depozit permanent de totfelul de trăsuri și calose noul și folosite. — Atelier de reparatură. — Atelier de făurire, rotarie și de lustruit. (Ke 1984)

Ceasornice,
Bijuterii,
Gramofoane, Plăci.

Chiar și pentru
plătiri în rate.

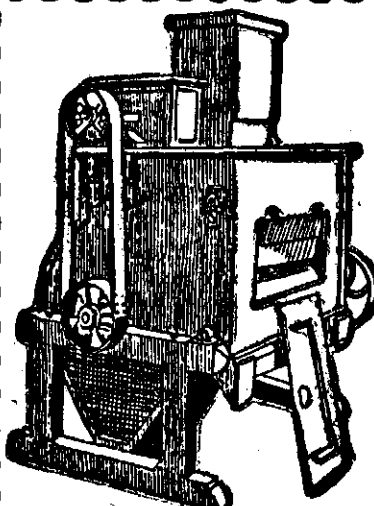
Ceasornice „Strada”, dela 5 cor. în sus, inele-lltere 80 fileri. Lunar nou recepții de plăci. Mare magazin de articli pentru sport și lampe electrice pentru buzunari! Pentru ceasornicele și gramofoanele noul se dă garanție de 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 5 ani. Atelier de reparare pentru ceasornice, bijuterii, gramofoane. Schimb de aur și argint sdrobot. Tóth József, Cronometru și orologier artistic, Seghedin (Szeged) Dugonics-tér Nr. 11. Numeroase scrisori de recunoștință. Pretocent ilustrat gratis. Permanent nou-tăți de plăci românești.

Reg și mi-se
trimeată
oferte!

Kutsera István

instalator de **SZABADKA**, Vesselényi-u.
mori 667 sz.

Ku 1602)

Execuți și instalează aranjamente complete de mori și fabrici în provincie. Face planuri singur ori după model, construiește mașini pentru mori și pentru fabrici precum și ciururi pentru bucate, elevatoare, curățitoare, de arpăcași și site pentru alcalii; străformează după plan propriu sau modele prompt și conștiințios, mori și fabrici. Magazin permanent de modele pentru lucrări de orice branșă. Planuri și prospecte gratis. Pentru comande în provincie merg la fața locului pe cheltuiala proprie. TELEFON: 279.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alu-

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara- Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor noul, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o hture fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELILE GĂURITE**, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu zăuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 397 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sinestătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

DR. IULIUS VON SIMON

operator, medic-șef al casei județiane de
bolnavi ambulator pentru bolnavi privați

Timișoara-Elisabetin (Temesvár-Erzsébet-v.) Hunyadi-ut 6., et. I.
Ordinări chirurgice pentru boale de urechi, de nas de gât și boale femeiești.

Tratament ambulator pentru boale chirurgicale, vizi-
tațiuni cu raze Röntgen, tratament spec. cu Rönt-
gen, galvanizațiune-electrolyse, masaj vibratio-electric.

Si 1593

La dorință stau la dispoziție camere confortabile p. bolnavi.
In urma aranjamentului perfect e posibil orice operațiune.

Sanatorul Dr. Mann

Arad, str. Kazinczy 10. :: Nr. telef. 532.

Se va deschide în 15 Iulie n. Institut de cură aranjat conform celor mai stricte pretențiuni al științei medicale moderne, care în urma poziției sale e absolut scutit de sgomot și de praf. Toate camerele bolnavilor răspund spre o grădină frumoasă. Terase închise și deschise. Sală excelentă de operații, camere aparte, laborator Röntgen, — chimie și — microscopic.

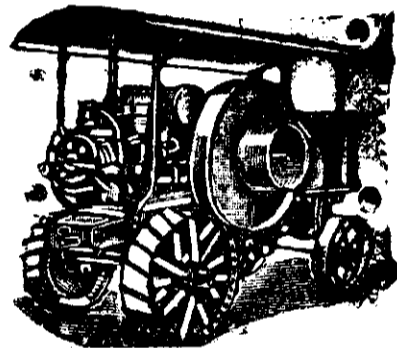
Fiecare bolnav își alege pe medicul curant.

Inspecție medicală în permanență. Prețuri moderate. În sanator se primesc pentru cură — afară de alienați și de cei cari suferă de boale inficiante de puroae, precum și slăbănogi în urma boalelor cronice — orice altfel de bolnavi. Anunțări se fac de la 1 Iulie n. Detalii dă cu plăcere prin telefon sau în scrisoare.

Dr. ADOLF MANN.

(Ma 2214)

Cele mai excelente și mai probate

Garnituri de imblătit — automobile.
Mrobitoare de peatră — automobile.
Freze și mașini de crepat, automobile.
Motoare cu benzină, absorbitoare de gaz și cu ulei brut.

Instalațiuni pentru mori.

Pluguri cu motor, cari se pot întrebuința și pentru imblătit și pentru transportarea de greutate.

Kellner és Schanzer
BUDAPEST, Kálmán-utca nr. 3.

PENTRU CA SĂ CUMPĂRAȚI

„PIANURI”

nu trebuie să mergeți la BUDAPESTA, la

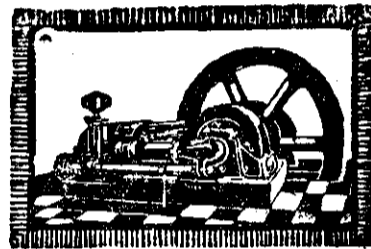
„TRISKA”

se pot cumpăra cu prețuri favorabile. În localitate introducerea pe timp de un an o face gratis. În provincă: expediază pianuri cu porto și pachetare gratis.

TRISKA J.
CLUJ (KOLOZSVAR),
str. Bartha-Miklós nrul 14.

Cele mai bune motoare!

Cea mai mare garanție!

Condițiuni favorabile de plată!

RENUMITELE

MOTOARE DIESEL veritabile „Körting”
executate pentru a fi vertical și orizontal.

Motoare absorbitoare de gaz și benzină.
Garnituri de imblătit cu locomobile cu benzină și ulei brut. — Automobile cu benzină.

Noutate surprinzătoare!

MOTOARE CU ULEIU BRUT
cu conduct cruciș.

Gellért Ignác és Tsa
BUDAPEST, V., Koháry-utca 4.

Cereți prospect gratis. (Ke 2123)

Desfacere de prăvălie permisă prin lege.

Din cauza închiderii prăvăliei se pun în vânzare cu prețuri foarte convenabile bijuterii de aur, argint, nestemate. Aranjamentul se vinde ieftin.

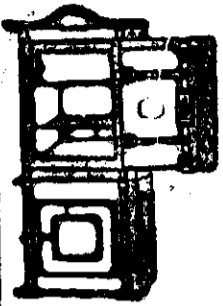
Fa 2153

Farkas Streicher J. Arad, piața Tököly nr. 1.

Cassă pentru bani și documente

sigure contra focului și hoților

Mo 1112

numai fabricate proprii de toate solurile și în orice mărime, gata în tot felul de executări în depozit, netede și îndoitte, fără legături lungi prin urmare nici un sprijin pentru părgăhia hoților. Casse cu casete separate contra focului și Parquill în periferie casete pentru matricule mici și mari. Prețuri moderate. Pentru biserică, comune și societăți etc. după învoale și în rate.

GUSTAV MOESS, SIBIU,
Quergasse Nr. 3. Hechtgasse Nr. 4.
Casse panțerate numai la comandă.

Pictură pe sticlă și atelier mozaic

pentru biserici și alte feluri de clădiri.
Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și MODERN în cadru de ARAMĂ și PLUMB, cu prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.

(Ru 1929—60).

Léber Gyula

prima fabrică ardeleană de matrațe, de sârmă, de stofă, de sârmă pentru garduri și matrațe cu coardă.

Cluj (Kolozsvár)

Egyetem-utca 7 și Petőfi-utca nr. 13.

(Le 1788)

Oferă țesături de sârmă, garduri și porți de gală pentru grădini, păduri, vii, morminte etc., sârmă pentru garduri la curtea de galițe, matrațe de sârmă cu prețuri convenabile, deja dela 30 fil. în sus. Prețurent ilustrat cu provocare la ziarul acesta se trimite gratis și franco.

STEFAN REGEL

măestru faur

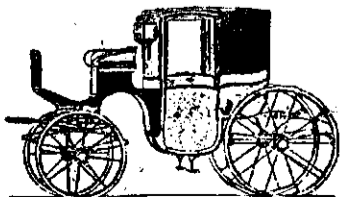
Lugoș, Str. Buziașului Nr. 30. (Casa proprie)

Ofer on. public bogatul meu magazin de toffelul de birje, drocare și toffelul de trăsuri țărănești.

CATALOG ilustrat se trimite gratis și franco.

(Re 1985)

Prețuri ieftine.

Lucrările de faur, reparările trăsurilor și alte lucrări în această branșă se execută în mod artistic.

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

SOCIETATE PE ACȚIUNI

ARAD,

STR. ZRINYI NRUL 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie, ca: *mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee*, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare toffelul de *opuri, reviste, fol, placate, registre, tipărituri pentru băneși și societăți, precum și tipărituri advocaționale, învătări de logodnă, cununie și pentru petreceri*. Anunțuri funebreale se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

PREMIAT CU MARELE PREMIU GRAND PRIX.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele să folosească *crema americană, pudra americană și săpunul american*, care depărtează de pe față și de pe mâni orice fel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel întrebuintate până acum. Se capătă la: :: :: ::

Apoteca Sfântul Gheorghe în Oravița.

Prețul unui borcan de cremă americană 1 cor. Prețul pudrei americane 1.50 cor. Prețul săpunului american 1 cor. În contra durerii de dinți mai bune sunt picăturile americane. Prețul 1 cor. :: :: (Ge 1754)

(I 2140)

„Cea mai frumoasă lumină”

o dă gazul acetylen, pentru care recomand aparatele mele de cea mai simplă construcțiune, fixate sau transportabile (sistem uscat). Celor cari au aparate Beaugid le dau pentru aceste în schimb aparatele mele de acetylen, transportabile și patentate, umplute cu 5 kgr. carbid, ceea ce corespunde la 8 flacări pentru luminatul în casă. — Aceste aparate nu sunt supuse nici unei comisii ale autorităților. Aparatele mele cu carbid crămitat dau o lumină de 50%, mai ieftină decât cele cu carbid Beaugid. **Acord garanția cea mai sigură**, deoarece nu pretind nici o plătire anticipativă. Am referențele cele mai bune și servesc bucuros cu preliminare de spese.

INCZE FERENCZ
ORAVICZABÁNYA. (Ungaria de sud).

Intreprindere de acetylen cu brevet. — Fabrică pentru aparate de acetylen cu brevet. — A fost distins la toate expozițiile.

MENZEL K. C.

fabrică de plăci pentru acoperit, — ciment de lemn, — asfalt și plăci de izolare **POZSONY**.

Birou în Budapesta: VII., Erzsébet-körut nr. 13.

Reprezintant: **SÁNDOR ARNOLD**.

Inf. 1696 POZSONY.

Decorat cu 25 dipl. SZOMBATHELY.

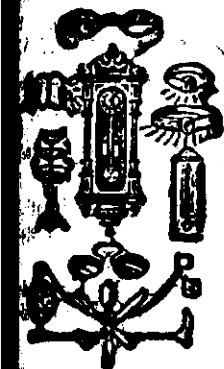
Telefon „József” 41-01.

Placă ancorată brev. e cel mai bun material de izolare al secolului. — Execuție de pardosire cu asfalt, acoperire și izolare.

„Ruganit”, placă de piele pentru acoperit fără mires.

Execută toffelul de lucrări de asfaltare, acoperire, izolare etc. cu specialitate. (E 2029)

CEL MAI MARE MAGAZIN DE OROLOAGE ȘI BIJUTERII
LOSONCZY LAJOS clasornicar și bijutier.
 ARAD, PIAȚA LIBERTĂȚII Nr-ul 1.

Țin în magazin oroloage pentru buzunar veritabile elvețiene, oroloage de părete cu sunet de clopot, oroloage moderne. Bijuterii de aur și argint. Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

Serviciu prompt.
 Mare atelier de reparat.

Cu deosebită stimă
Losonczy Lajos
 orologier și bijutier.

OLIVIU PASCU
 — Inginer diplomat —
 Orăștie--Szászváros
 Strada Berilului numărul 8.

Întreprinde ori-ce lucrări tehnice și anume: măsurări de pământ, de păduri, parcelări, corecții de hotar, brazde, cât și desemnări de mape și schițe. Pregătește planuri și preliminare privitoare la-orice-fel de clădiri și alte lucrări; edifică vile, case de locuit, clădiri economice, platforme și poduri de betonarmat, șosele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale, spaducte, jilipe, etc. — Interesații sunt rugați a se adresa cu încredere omului care cu plăcere le va sta la dispoziție!
 (Pa 1061—58)

ÎNȚEPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

Arad, Weitzer János, palatul Minorităților.

Telefon 35.

Telefon 35

Instalațiuni electrice cu prețuri foarte convenabile
 Oferim on. public candelabre elegante cu prețuri moderate. Ținem la dispoziție prețurentul original al celor mai de seamă fabrici de candelabre. Executăm totfelul de transformări de candelabre, cea-ce aducem la cunoștință mai ales acelor ce-și schimbă locuința. Telefoane de casă, instalațiuni de sonerii electrice pentru camere, aranjamente și reparări; lampe electrice pentru busunar, ciucuri și prisme de sticlă; totfelul de articli și instrumente de luminație.

Cu deosebită stimă:

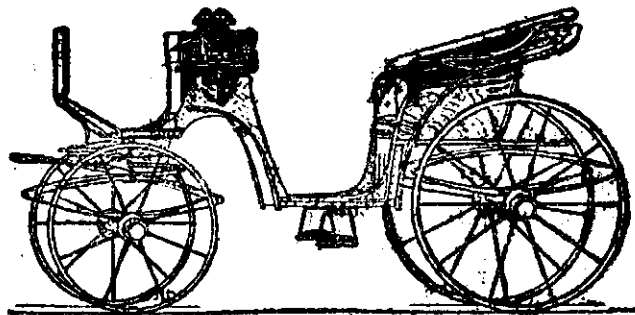
ÎNȚEPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

HOFFMANN és Társai, în ARAD.

SZABÓ TESTVÉREK

fabricanți de trăsuri **ARAD** piața Boros Béni 18.

Prețurent ilustrat
 gratis și franco.

Prețurent ilustrat
 gratis și franco.

Sa 2186

Aducem la cunoștința on. public din Arad și provincă, că vechiul nostru atelier pentru fabricarea trăsurilor din strada Kápolna, care se bucură de un bun renume, l-am mutat în piața Boros Béni nr. 18. Execută totfelul de lucrări în aceasta branșă, totfelul de trăsuri moderne cu corzi noi și fără corzi, și anume: trăsuri de gală, comerciale și pentru economie, precum și repararea lor. Trăsuri vechi le schimbăm cu trăsuri noi pe lângă condițiuni convenabile. — Roagă binevoitor sprijin:

Szabó Testvérek, fabricanți de trăsuri Arad, piața Boros Béni 18. In apropierea gării trenului de Podgorie.

Puștile de vânat Mannlicher Schönauer

sunt incontestabil cele mai bune puști cu repetiție.

K. 225, s'a atins cele mai mari pretențiuni cu Munițiune 1912. Incărcătură mai puternică. — Praf de pușcă numărul III.

Se poate comanda dela reprezentanța generală pentru Austro-Ungaria:

JOH. SPRINGERS ERBEN

k. u. k. Kammerlieferanten, WIEN, I., Graben 10.

E 2078

IN ATENȚIUNEA CĂLȚUNARILOR!

Cele mai frumoase și mai bune fețe pentru ghețe și pentru cisme și achizite pentru ghețe mai bine și mai ieftin se pot procura dela:

Ve 1765

dela:

Dacă dorești să ai ghețe bune și comoade dar și elegante, pe lângă prețuri foarte moderate, atunci să te adresezi cu încredere firmei:

WEIDNER JAKAB, fabrică de fețe pentru ghețe — călțunar pentru domni și p. femei

Lugoj, str. Széchenyi. :: Telefon: 87. :: Prețurent gratis.

Alifie „Mágnás” p. față:

singurul mijloc cosmetic nevătămător, contra sgrăbunțelor, despoierii pielii, petelor din față, creșterii pielii, roșatei și contra tuturor boalelor de pe. După întrebuințarea unei singure tegle dispar sbârciturile feței. Prețul 1 tegle 1 cor. 50 fileri. Pudră „Mágnás” (în 3 culori) 1 cutie 1 cor. 50 fil. Săpun „Mágnás” 1 cor. 20 fil.

Cosmetic „Mágnás” pentru mâni: foarte folositor pentru cutii crepate, aspre și sbârcite. E de prisos a se mai întrebuința glicerina și vaselin, deoarece efectul cosmeticului „Mágnás” e singur și acest cosmetic poate fi întrebuințat și ziua. Prețul 90 fil.

„Antipertussin”: mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, catarului tusei măgărești la copil — Prețul 1 cor. 80 fileri.

Spirit „Prima”: mijloc excelent contra reumei și podagrei, durerii de cap și de dinți. După 1—2 întrebuințări are efect sigur. — Prețul 1 sticle mari 1 cor. 50 fileri.

Spirit „Cappilloform”: singurul mijloc excelent contra căderii părului. — Prețul 1 cor. 50 fileri.

„Deutoform” apă pentru gură: cel mai bun mijloc contra mirosului rău de gură și pentru împiedecarea stricărei dinților. Prețul 1 cor. 50 fileri.

Balsam de Ardeal pentru stomac: mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apăsare, incinerii scaunului, stomacului stricăt și boalelor de stomac. — Prețul 1 cor. 50 fileri.

Vopsitor pentru păr: în culoarea neagră, întunecată și brunată deschisă, mijloc excelent și durabil, nu murdărește albitura de pat — Prețul 5 cor.

Regenerator pentru păr: redă părului cărunț culoarea originală. — Prețul 1 cor. 20 fileri.

Contra ciumei de porci: precum și în contra tuturor boalelor porcilor, cel mai excelent medicament, recomandat de către medici, este pravul de Ardeal pentru porci. — Prețul unei sticle mari 1 cor., o cutie mică 50 fileri. O singură întrebuințare a pravul de Ardeal pentru galițe încetează perirea galișelor. — Prețul 1 cor.

Hypnonervin: singurul mijloc sigur și probat contra nervozității și a insomniei. — Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se află de vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

Kelemen Sándor, Zita

Vă păziți de imitații!

(Ke 888)

TRANSYLVANIA

SIBIU, strada Cîsnădiei 1-5.

:: :: :: (EDIFICIILE PROPRII.)

Asigurări împotriva focului, pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

Asigurări asupra vieții (pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele profesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului, asigurări de pensie și de participare la câștig asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare.

Asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.

Asigurări contra grindinei (de platră), asigurări de pagubă la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1913	K.	5.635.328.12
Capitale asigurate pe viață achitate	„	5.755.858.27
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1913	(foc	144.436.366.—
	(viață	12.067.702.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2.696.458.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, strada Cîsnădiei nr. 5. la agentura principală în Arad, Brașov, Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

(Ta 239-52)